AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 19-tas | Tel. Dial 5-1094 | WORCESTER, MASS., 7-tą GEGUŽĖS (MAY), 1932 M. | Kaina 5 Centai | Vol. XVI

LIETUVOS ŽINIOS

KLAIPĖDOS GINČAS HAGOS TRIBUNOLE

Jau buvo minėta, kad signatarinių valstybių vyriausybės, nesutinkančios su kai kuriais Lietuvos vyriausybės nusistatymais aiškinant Klaipėdos konvenciją—patiekė Tarptautiniam Teisingumo Tribunolui Hagoje šešis klausimus, kuriuos Tribunolas turės išaiškinti. Iš Lietuvos pusės yra jau paskirti teisėjai, butent, Lietuvos Respublikos atstovas Londone Sidzikauskas ir Lietuvos universiteto profesorius, žymus teisininkas Romeris. Lietuvos teisei ginti yra pakviestas vienas žymus tarptautinės teisės žinovas Strasburgo profesorius Redslob.

Pažymėtina, kad signatarinių valstybių kreipimasis į Tribunolą nėra tai joks skundas prieš Lietuvą, bet atsiklausimas jo nuomonės dėl kai kurių klausimų, kurių svarbiausiu laikomas—ar Klaipėdos krašto gubernatorius turi teisę atšaukti direktorijos pirmininką. Visi kiti pastatyti paklausimai yra nenutraukiamai susiję su pirmuoju.

Dabar pranešama, kad šiuos klausimus T. T. Tribunolas nagrinės birželio mėn.

NAUJAS LAIKRAŠTIS

Nepr. Lietuvoj ne tik Kaune, bet ir kituose miestuose leidžiami įvairus lietuviški laikraščiai. Paskutiniu metu ir Ukmergėj norima leisti lietuviškas laikraštis, kuris daugiau rašytų apie rytinę Lietuvos dalį ir Vilniaus krašto lietuvių gyvenimą. Neseniai Ukmergėj įvyko vietos visuomenės veikėjų pasitarimas, per kurį nutarta netrukus pradėti leisti savaitinį laikraštį "Rytų Lietuvą".

PRUSŲ LIETUVIAI DALYVAUJA RINKIMUOSE

Netrukus Prusijoj įvyks landtago (seimo) rinkimai. Rinkimuose dalyvauja ir lietuviai, kurie įteikė savo sąrašą, pavadintą "Lietuvių visuomenės sąjunga". Lietuviai labiausia sukrutę Tilžėj, kur jie turi savo organizacijas, draugijas ir visų draugijų tarybą, kurios pryšaky stovi rašytojas dr. Vydunas. Iki šiol Prusijos lietuviai buvo ramus. Bet dabar, kai vokiečiai ėmė juos labiau persekioti, jie rodo daugiau drąsos, ir per šiuos rinkimus žada balsuoti tik už savo lietuvišką sąrašą.

NUBAUDĖ "RYTĄ"

Krikščionių demokratų leidžiamas dienraštis "Rytas" vėl nubaustas. Jie sulaikytas trims mėnessiniams už įdėjimą vienos netikslios žinios. Spėjama, kad vietoj "Ryto" bus leidžiamas tos pačios kripties kitas laikraštis.

Tuo pat maždaug metu kriminalinė policija padarė daugelyje vietų kratas, kurių metų rasta K. A. K., o leidžiamų priešvalstybinių proklamacijų.

KATALIKŲ IR KUNIGŲ SKAIČIUS VILNIAUS ARKIDIECEZIJOJ

Turimomis statistikos žiniomis, šiuo metu Vilniaus arkidiecezijoj yra viso labo 1,338,784 katalikai. Jų religiniams reikalams aprupinti darbuojasi 467 kunigai. Vilniaus seminarijoj dabar yra 125 klerikai (jų skaičiuje vos 2—3% lietuvių). Kunigų vienuolių—85, brolių vienuolių—78. Moterų vienuolynuose yra 380 seselių. Parapinių bažnyčių yra 343, neparapinių 43, reiškia, viso labo — 386 bažnyčios.

Šia proga reikią pridurti, kad visi po karo atsiradę šiame krašte vienuoliai ir vienuolės daugiausiai Vilniuje atvyko iš Lenkijos gilumos.

SUNKU GYVENTI — MAŽIAU VEDASI

Pasirodo, kad sunkus ekonominis gyvenimas atsiliepia visose srityse, neišskiriant ir vedybų. Pavyzdžiui, 1931 metais Vilniaus vaivadijoj buvo 13,586 vedybos. Tame skaičiuje Vilniaus mieste—4820. Skaičius, tiesa, atrodo nemažas, bet palyginus su 1930 metais, jis yra 18% mažesnis.

LIETUVOJE YRA 2416 AUTOVEŽIMŲ

Lietuvoje be Klaipėdos krašto yra 2416 autovežimų, iš kurių lengvųjų automobilių 931 (praėjusiais metais birežlio 1 dieną buvo 742), krovinių—311 (258), autobusų—333 (278), motorciklių—841 (545). Matome, kad autovežimų skaičius krašte smarkiai auga.

Japonija ir Kinija Susitaikė

Šangajus, geg. 5-tą. — Kinijos ir Japonijos atstovai pasirašė taikos sutartį oficiališkai užbaigiant susirėmimus kurie prasidėjo čia pereitą sausio mėnesį.

KINIJOJ PERVERSMAS

Shanghai. — Gegužės 3 d. Nankine įvyko perversmas. Gen. Chen Chiatang, kuris buvo priešingas likšioliniam Nankino režimui, suorganizavo sukilimą ir patraukė savo pusėn veik visą kantoniečių karuomenę, aviaciją ir karo laivyną. Perversmas kilo del santykių su Japonais. Sakoma, kad kantoniečiai pataikavę Japonams.

Amerikiečių 10 Metų Bausmė Permainyta Į Vieną Valandą

Honolulu, geg. 4. — Keturi amerikiečiai, laivyno leitenantas Massie, jo žmonos motina ponia Granville Fortescue, ir du jurininku E. J. Lord ir Albert O. Jones buvo kaltinami už vieno ravajiečio nužudymo ir teismas tęsesi per keliolika dienų. Leitenantas Massie nesigynė nušovęs havajietį, bet jis tvirtino, kad nušautasis buvo vienas iš penkių havajiečių kurie begėdiškai ir žiauriai išniekino jo žmoną.

Dvylika prisiekusiųjų teisėjų, po svarstymo per 49 valandas priėmė nutarimą kuriuo pripažino visus kaltinamuosius kaltais užmušime, tačiau prašė sušvelnyti bausmę. Teisėjas buvo uždėjęs bausmę per dešimts metų sunkiai dirbt Oaru kalėjime.

Gubernatorius Judd, lygiai valandą po uždėjimo šios bausmės, pakeitė tą bausmę į vieną valandą. Tuomi jisai nustebino visus.

MacDonaldas Ligoninėje

Londonas, geg. 4.—Premieras Ramsay MacDonald pirmininkavo laike kabinėto savaitinio susirinkimo išryto, turėjo audienciją su karaliumi Jurgiu popiet ir vakare nuvyko į privatišką ligoninę. Ketvirtadienį bus padaryta operacija dėsinėje premiero akyje. Ligoninėje MacDonaldas pasiliks per dvejes savaites ir paskui vyks į Lossiemouth atsigriebt po operacijos.

Iš Klaipėdos

Šiuo metu Lietuvos vyriausybė ir visa visuomenė daugiausia dėmesio kreipia į Klaipėdą, kur dabar verda priešrinkiminė kova ir įvairiais budais kovojama su vokišku gaivalu. Balandžio 15 d. Klaipėdon buvo nuvykę ministerių pirmininkas p. J. Tubelis, vidaus reikalų ministeris p. Rusteika ir visa eilė valdininkų, kurie vietoj susipažino su Klaipėdos krašto ekonominiais ir piniginiais reikalais.

Lietuvos spauda dabar kelia sumanymą įsteigti Klaipėdoj nuolatinį lietuvių teatrą, dažniau parodyti operą, perkelti iš Kauno nors vieną kurį universiteto skyrių ir suorganizuoti Didžiosios ir Mažosios Lietuvos lietuvių vienybės draugiją, kuri Klaipėdos krašto žmones labiau suartintų su Didžiąja Lietuva ir užkirstų kelią Vokietijos kenksmingai įtakai.

Kaip žinome, Klaipėdos konvenciją pasirašiusios didžiosios valstybės Lietuvos ginčą su Vokietija dėl Betcherio atstatymo atidavė spręsti Tarptautiniam Teisingumo Tribunolui Hagoj. Lietuvos vyriausybė nenusigando. Ji dabar renka dokumentus, kuriais bus pamatuoti visi jos padaryti žygiai. Spėjama, kad Hagos Teisme Lietuvos pusę gins Lietuvos atstovas Londone p. Sidzikauskas, teisėju busiąs profesorius Romeris, jo sekretorium L. Natkevičius.

—Seimelio rinkimų vyriausioji komisija patvirtino 33 rinkimų kandidatų sąrašus. Per pereitus rinkimus buvo tik 22. Šąrašų padidėjimas aiškinamas vokiškų partijų suskilimu, kurios jau nebeturi didesnio pasitikėjimo.

—Dabartinė Klaipėdos direktorija mažina valdininkų algas. Pirmiausia ji apkarpė savo valdininkų algas. Direktorijos pirmininkas p. Simaitis ir narys p. Toliušus nuo savo algų patys atsisakė. Dabar jie dirbs kaipo neapmokami valdininkai.

Lenkai Nori Užvaldyt Danzigą

Danzigas, geg. 2. — F. A. Lubianski, oficialis reiškėjas Danzigo senato nuomonės, pareiškė, kad lenkai esą ruošėsi pulti Danzigą gegužės 1 d., bet įsimaišius Anglijai ir Francijai puolimas neįvykęs. Tečiaus pavojus lenkų puolimo nėra pašalintas. Esą lenkų nariai pusiau militarinių organizacijų, sokolų ir legionierių sustiprinti reguliarių kareivių, nuolatos slenka artyn Danzigo. Lenkų laivynas stovįs gdynoj, arti Danzigo parengęs bile kada plaukti į Danzigo uostą.

Pasak Liubianskio, Lenkijos valdžia sakosi nieko bendra neturinti su burimusi prie Danzigo lenkų karingojo elemento, bet lenkų spauda vistiek nepaliaujamai puolusi Danzigo neutralį komisionierių italą grafą Gravina, taipgi stengiasi sunaikinti Danzigo prekybą. Nepaisydama sutarčių, Lenkija bal. 21 d. pakėlusi muitus ant per Danzigą įvežamų prekių.

"Matydami, kad nė sunaikinimas prekybos negali Danzigą priversti liuosu noru pasiduoti Lenkijai", sako Lubianski, "lenkų legionieriai planuoja padaryti tokį pat užgrobimą, kokiu budu jie užgrobė Vilniaus kraštą ir jį tebelaiko.

Al Capone Atlanta Kalėjime

Atlanta, geg. 4. — Alfonsos Capone, Chicagos gangsterių lyderis pradėjo savo vienuolikos metų nuteisimą trečiadienč. Pagal policijos rekordus, Capone buvo kaipo gansterių karaliaus, net įsakydavo savo sėbrams užmušt ypatas ar pats eidavo prie žmogžudyščių, kad palaikyt savo poziciją pirmoje vietoje. Jis buvo rastas kaltu ir nuteistas vienuolika metų į kalėjimą už nemokėjimą įeigų taksų. Kelionėje iš Chicago į Atlanta, Capone buvo linksmas ir su šypsena sveikino žmones, kurie susirinko iš žingeidumo.

Kur Angliakasiai Streikuoja

Šioji fotografija rodo Somers kasyklas, gi Adena miestelis į užpakalį, kur trys streikieriai buvo užmušti ir daug sužeista. Valstijos apsaugos kareiviai dabar daboja tvarką tame mieste ir kasykla užsidarė, gi todel tas sustabdė tolimesnius sukilimus.

Anglų-Lietuvių Pervažos Kompanija

London. — Papildomomis žiniomis, abu laivai, kuriuos Lietuva pirko, kaštavo 40,000 svarų sterlingų. Juos įsigyti susidare akcinė bendrovė iš "Maisto", "Lietukio" ir "Pienocentro". Anglų pinigų dalį įnešė Sir Fredrick Mills ir Sir Hulton, kurių pirmasis bendrovės pirmininkas, o antras valdybos narys. Iš Lietuvos pusės valdybos nariu paskirtas Lietuvos konsulas Londone p. Gylys. Laivai šiomis dienomis pargabenti į Klaipėdą, kur jie bus pakrikštyti lietuviškais vardais "Maistas" ir "Lietukis". Laivus aptarnaus viso 72 vyrai, kurių 48 bus Lietuvos piliečiai. Laivų krikštynos įvyks Klaipėdoje gegužės 20 d. Bendrovės vardas nustatytas Anglų-Lietuvių Pervažos Kompanija ("Anglo-Lithuanian Shipping Co."

Bendrovės įkurimo proga Londone įvyko iškilminga vakarienė, kurioje, be lietuvių, dalyvavo ir Anglijos diduomenės svečiai. Vakarienėje Sir Fredrick Mills pareiškė, kad ši nauja bendrovė pagelbės Lietuvai ir Anglijai susiartinti. Pakelti tostai už Anglijos karalių ir Lietuvos prezidentą.

Lietuvos bendrovės, kurios rupinosi savo laivų įsigijimu numato, kad netolimoj ateity bus reikalo ir daugiau savų laivų įsigyti, kad butų galima aptarnauti kitas svarbias Lietuvai linijas.

Naujai įgytieji laivai kol kas plaukios po anglų vėliava, tačiau vėliau, gal už 18 mėnesių — po Lietuvos vėliava.

Pasiuntinybių Patarnautojai Bus Varžomi

Vašingtonas, geg. 4. — Ohio valstijos atstovas Cable, respublikonų partijos, pranešė, kad jis mėgint dalinai išrišt bedarbių problemą per reikalavimą, kad atstovai priimtų jo pasiulymą: kad asmenys kurie atėjo į šią šalį kaipo diplomatų patarnautojai butų priversti išvykt kaip tik užsibaigia darbdavių pareigų ėjimas. Cable sakė, kad 14,000 atvyko į šią šalį laike paskutinųjų septynių metų šiam tikslui ir jis mano, kad didžiuma jų pasiliko.

Lietuvoj Švedai Stato Naują Fabriką

Klapėda. — Švedų degtukų sindikato darbai Lietuvoj vedami toliau. Popieros fabrikas netoli Kauno jau baigiamas budavoti, taip pat užpirkta daug drebulės medžių Lietuvos giriose degtukų pagaliu kams ir dėžutėms daryti. Sindikato atstovas, kuris dabar lankosi Lietuvoje, apsistojo Klaipėdoje, kur jis tvarko degtukų šiaudelių fabriko steigimo reikalus.

Visi del Kreugerio nusižudymo, numatyti nesusipratimai bus pašalinti be jokių Lietuvai nuostolių. Kaip vėliausiu laiku teko patirt, Švedų degtukų koncernas likusios paskolos dalį Lietuvai sumokėti negalės. Jie, tačiau, užtikrino, jog gaus 20 milionų litų paskolą iš kitur, ir Lietuvai sumokės.

Kaip Dalykai Atrodo Sovietų Rusijoj

Paryžius. — Panait Istrati, kurį savo laiku bolševikai vadino "rumunų Gorkiu", grįžo iš sovietų Rusijos ir dabar apie bolševikų rojų rašo maždaug taip:

Rusijoj nėra jokio socializmo. Ten yra tik teroras, del kurio žmogaus gyvastis — medžiaga pilietiniam karui. Tąja medžiaga savo triumfui naudojasi naujoji kasta.

Valdančioji Rusijos kasta yra neapsišvietusi, vulgariška ir sugedusi, kuri vyriausiai susideda iš jaunimo. Tas jaunimas nenori žinoti apie tai, kas seniau sudarė Rusijos revoliucinį idealizmą. Jis žino obalsius tik tos vyriausybės, kurią jis remia. Plevėsuojančios vėliavos; išklausymas stovint Internacionalo; "tiesioji linija"; milžiniški plakatai su fražėmis; fražės, pavaduojančios mintis ir įvertinimą; Ge Pe U, kuri pavaduoja kritiką; aštri cenzura, neleidžianti pasireikšti jokiai kritikai, — visa tai sudaro tą tuštumą, kuri leidžia kastai valdyti kraštą.

Aš apleidžiau Rusiją, rašo Istrati, labiau nelaimingas, negu buvau tada, kai pats priklausiau tam proletariatui, kuris buvo persekiojamas prie visokių režimų. Išnaudoti žmones, versti juos maitintis gabalu juodos duonos, atimti iš jų net mizerną teisę murmėti, šaudyti tuos, kurie drįsta kiek garsiau sušukti —tik sušukti—to nėra niekur pasaulyj. To nėra dagi Mussolini valdomoj šalyj.

Maskvoj Istrati sutiko daug iš kitų kraštų atvykusių komunistų. Apie juos jis rašo: "Jų akių aš niekuomet neužmiršiu. Jų balsai ir dabar tebeskamba mano ausyse.

Jie užkrovė ant manęs sunkią naštą, kuri neįmanomai slėgia mane. Prieš mane stojasi paveikslai tų sunykusių, į griaučius panašių žmonių su klajojančiais žvilgsniais. Nukamuoti ir drebėdami iš įpykio jie man sako:

—Iš to, ka apie tave rašys musiškės "Pravdos", kai tu išvažiuosi į užsienį, mes žinosime, ar tu išlaikei mums duotą žodį, ar esi tik klausytojas.

Tai nėra "baltgvardiečiai" — tie žmonės. Tai politiški pabėgeliai — fašizmo aukos, kurių tukstančiai bastosi po tą pačią Rusiją, kur biauriausi šunsnukiai gyvena pertekliuj, nes jie laikosi "linijoj". Vienas tų bastunų, gaunanatis 90 kapeikų per dieną, kartą man pareiškė:

"Pasakyk ten musų draugams, kad jie privalo visais galimais budais ginti sovietų Rusiją. Bet tegul jie neseka musų pedomis: tegul, jeigu jie yra revoliucionieriai, nevažiuoja cia valgyti revoliucijos duonos."

Vokietija Naikina Bolševikų Propagandą

Berlynas, geg. 4. — Nors bažnyčia ir valstybė yra laikoma atskirai Vokietijoje, valdžia ėmėsi griežtų priemonių apsaugot tikybą nuo bolševikų ateistų propagandos. Valdžia uždraudė visas laisvamanių sąjungas ir jų organus, teipgi įsakė konfiskuot jų propagandos budus ir grąsino kalėjimu tiems kurie neklausys. Valdžios tikslas yra panaikint komunizmo prasiplatinimą Vokietijoje. Šių komunistiškų organizacijų suardymas sumindžios ateistų propagandą vedančią prie bolševikų revolucijos, nes ji krikščionių civilizaciją ir dorą Vidaus Ministerija toliau suvaržė visos šalies draugijas ir militariškas organizacijas po griežta valdžios priežiura ir kontrole. Visos Vokietijos organizacijos turi pranešt valdziai savo veikimus, tikslus ir darbus ir Ministerija gali duot patarimus ir uždraust arba uždaryt negeistinas draugijas.

Išrinko Lietuvius Atstovais į Republikonų Konvenciją

Baltimore, Md. — Gegužės 2 d. Baltimorėje įvyko republikonų partijos atstovų rinkimas į Maryland valstijos Republikonų Konvenciją. Rinkimuose buvo išstatytos dvi republikonų grupės, kirių viena pasivadino Goldsborough-Tait frakcija, kita Hargest-Broening. Prie paskutiniosios priklausė ir Baltimorės penkto ir šešto distrikto lietuviai kandidatai. Chas. Laukaitis, Anna Lukas, S. Mikuckis, E. R. Bender, B. Karpers, Paul Gurklis, A. Miceika ir J. Lapinskis. Rinkimai buvo labai gyvi ir kontestas tarp abiejų pusių stiprus. Išdavoje — iš visų lietuvių kandidatų į valstijos konvenciją, išrinkti du: Charles Laukaitis ir Paul Gurklis, kurie abu priklauso prie pirmojo lietuvių Republikonų Klubo Baltimorėje.—V.

GAVO PIRMĄ PATENTĄ

West Orange, N. J. — Jauniausias mirusio Edisono sunus Theodore išgavo pirmą patentą savo naujam išradimui. Jis išrado mašiną, kuri iliuminuoja drebėjimą.

"Amerikos Lietuvio" Skaitytojų Žiniai

Amerikos Lietuvio Administracija pereitose savaitėse išsiuntinėjo paraginimus savo skaitytojams, prisiminant link išsibaigusių už laikraštį prenumeratų. Dalis jų jau pasinaujino, dalis ne. Mes priimsim Lietuvos paskolos kuponas už 1931 metus, tų, kurie užsisakys sau ar savo giminėms Lietuvoj. Am. Lietuvio prenumerata Suv. Valstijose $1.50. Užsieny — Lietuvoj $2.

Ypatingai prašome tų Amerikos Lietuvio skaitytojų, kurie turi užrašę laikraštį savo giminėms Lietuvoje ir jau daugumos jų prenumeratai yra išsibaigę—panaujint. Mes siuntinėdami už dyką turime panešt didelius nuostolius, ir todel su sekančiu A. L. numeriu, jei nepasinaujins, busim priversti sustabdyt siuntinėję.

AMERIKOS LIETUVIS,
14 Vernon St. Worcester, Mass.

IMPERFECT IN ORIGINAL

LIETUVIAI AMERIKOJ

Brooklyn, N. Y.

OPERETĖ "RAGANIUS" SCENOJE

Brooklyno Operetės Draugija laiko praktikus kiekvieną penktadienį ir rimtai rengiasi prie pastatymo scenon dviejų veiksmų operetės "Raganiaus". Perstatymas įvyks gegužės 15 dieną, Labor Lyceum Svetainėje, 949 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. Prasidės 5 valandą po pietų. Po vaidinimui bus šokiai prie geros orkestros.

Šiai operetei vaidindi parinkti žymiausi Brooklyno ir apylinkės lietuviams žinomi artistai, kaip tai; p-nia M. Strumskienė, p-lė O. Raulinaitė, p-lė Vingiliutė, p-nia Mučinskienė p. V. Bukšnaitis, F. Morkus ir p. Šteinys. Taigi operetės geras suvaidinimas užtikrintas ir visi atsilankiusieji busite patenkinti. Įžanga taipgi labai pigi: 50c., 75c. ir $1.00. Taigi vietiniai ir apylinkės lietuviai ir—lietuvaitės nuoširdžiai kviečiami atsilankyti į šį paskutinį parengimą šį sezoną ir užbaigti linksmai žiemonio pobudžio parengimus.

Atsilankiusieji n e t i k, kad pamatysite j u o k i n g ą operetę "Raganių", bet už tą pačią įžangą turėsite progos smagiai pasišokti ir linksmai laiką praleisti iki vėlumos nakty. Prieg tam paremsite vienintėlę Brooklyne esamą dailos draugiją, kuri rupinasi vien dailos reikalais ir v i s u o m e t savo parengimuose publikai ką nors naujo duoda.

Operetės Draugijoj daugumoje priklauso Amerikoje-gimęs ir jaunimas. Dabartiniu laiku chore yra apie 60 dainininkų ir dainininkių. Chorui vadovauja žymus muzikas p. Ks. Strumskis, kuris su pasišventimu dirba chorui jau apie 13 metų bejokio atlyginimo. Vargu butų galima kur nors rasti kitą žmogų taip atsidavusį menui, kokiu yra p. Strumskis. Žymiausias roles atlieka operetėse laike vaidinimo geriausia šioj apylinėkėj dainininkė-artistė p-nia Strumskienė. Režisieriauja laike vaidinimų žymus komikas p. P. Bukšnaitis.

Korespondentas V.

Philadelphia, Pa.

PIRMAS ŠIŲ METŲ TURTINGAS KONCERTAS

Vadovaujant vietos vargonininkui Jonui Hodeliui, yra rengiamas didelis koncertas kurį išpildys Šv. Kazimiero parapijos choras, svetainėje 331 Earp gatvės, gegužės 8-tą dieną, Motinos dienoje. Šis koncertas su nepaprastai daug įvairumo prasidės apie aštuntą valandą vakare ir i š t i k r u j ų bus milžiniškas. Visiems bus malonu girdėt savo jaunimą bedainuojant. Tėveliams priklauso garbė už gražų išauklėjimą, ir vargonininkui už išlavinimą.

Koncerto programe ims dalyvumą sekantieji: Pirmoje programo dalyje, vaikų choras dainuos, "Klausinėjo Ponas", "Už žodį Lietuvą", "Jurgis Verkia", "Kareiviškas Maršas"; E. Gričiutė padainuos "Pasveikinimas Mamytėms"; A. Rimdeikiutė, solo; Elena Raguckiutė ir A. Rimdeikiutė, soprano; A. Žalnieraitis ir J. Bačenskas, alto; Marijona Sargeliutė, žymi dainininkė; perstatymas veikalo "Nusižudėlis", kurį suvaidins J. Jakštys, St. Dryža ir Elena Raguckaitė. Antroje programo dalyje, parapijos choras dainuos "Žmonijos Vainikas", "Gegužinė Daina", "Pasėjau Kanapę"; choras dainuos pritariant J. Balčiunui, solistui; M. Bekeriutė ir Juškaitė dainuos duetą; panelė Juškaitė, solo, "Kur Mano Mama"; vietos klebono kun. J. J. Kaulakio kalba apie Motinos dieną; panelė M. Sargeliutė, gerai žinoma solistė padainuos solo; vyrų choras padaimuos "Karišką Dainą".

Skaitytojui lengva įsivaizdint koks tai įdomus programas, pilnas visokių dainų, meliodijų ir kiek reikėjo rupesčio pašventimo kol tą visą galėjo tinkamai sutvarkyt. Beabejonės publika bus sužavėta jaunimo dainomis. Visiems svarbu ateit pasiklausyt koncerto, o ypač Motinos dieną paminėt tinkamai. Visi vietiniai lietuviai ir iš apielinkės kviečiami dalyvaut. Tai pirmutinis bus panašus koncertas laike kurio pamatysite ir girdėsite tą ką jau nesate matę. Atjauskime savo jaunimą skaitlingu atsilankymu į šį koncertą, Motinos dienoje.

LENKAI SAVINASI LIETUVIŲ TAUTIŠKĄ BAŽNYČIĄ

Atsiradus lietuvių tautiškai parapijai virš šeši metai atgal, buvo perdirbtas vienas namas į jų vadinamą "bažnyčią", o kiti net sako ir rašo "katedrą". Bet kol tą katedrą atrandi, tai reikia ieškot su padidanančiais stiklais. Visiem aiškų, kad į šeimos gyvenamąjį namą, perementuotą tegali sutilpt apie 80 ar 90 ypatų. Tiek to, nes sekmadieniais ir tas pats namas tuščias, nes užklausus komiteto, atsako, kad nažino ar daug atsilanko.

Kada pereitą rudenį buvo atvažiavęs su prakalbomis koks tai "arki-vyskupas" Geniotis, tai ponas "klebonas" Žukauskas kažin kodel nesirodė. Kol kito tautiško vado nėr, tai pats Žukauskas lieka ne tik klebonu bet ir vyskupu. Kada trys metai atgal "šventino" lietuvių tautišką "bažnyčią" Scrantone, nežinia delko nekvietė lietuvišką tautišką "vyskupą" Žukauską iš Philadelphijos, bet pasikvietė polską "vyskypą" pašventyt? Todel ir lenkų laikraštis "Patrijota" rašo (nr. 52, 1931 metų) šiteip: "Litewsko-Polski ortodoksyjny kosciol". Atsargiau, gali lenkai atsiimt.

"Balandėlis"

Londonas, Anglija

Užstojus balandžio mėnesiui, oras nepastovus, daugiausia lyjo, saulutės spinduliai retkarčiais tepasirodė. Jeigu kas sako, kad čia darbai nekaip eina, tai tas tiesa. Iš kitur atvykusiam čia labai sunku gaut, kad ir prasčiausį darbą. Darbdavys už mažiausį darbininko prasikaltimą tuojaus nuo darbo atstato. Darbininkas negali daryt jokių pasiteisinimų, nes yra daug bedarbių. Tačiaus, čia tarp darbininkų nėra vienybės netiktai tarpe pačių anglų, bet ir dar mažiau tarp lietuvių ar kitų tautų. Savo tokiu pasielgimu, vieni kitus apsunkina, netik darbo gavime, bet ir sumažina gavimo uždarbio. Kaip kurie įvairių dirbtuvių darbdaviai net labai nemandagųs. Sako, jei tu už tiek ir užtiek nedirbsi, aš į tavo vietą galiu gaut šimtus. Čia iš lietuvių daugiausia dirba prie įvairių žvėrių odų kailių. Kiti stalioriai, siuvėjai, kriaučiai ir kiti uždirba sulyg savo gabumo. Iš lietuvių yra daug bedarbių, netik iš jaunesnių, bet ir įvairaus amžiaus.

Čia iš lietuvių pastarame laike žymi dalis jau išmirė. Vieną sekmadienį, kun. K. Matulaitis, iš sakyklos per pamokslą paminėjo, kad jis neseniai atvyko ir jau palaidojes daug įvairaus amžiaus lietuvių. Lietuviams nykstant, lietuvių kolonija Londone teippat sykiu silpnėja.

Kalnavertis

ĮLIETUVĄ
per BREMENĄ
grečiausiais jurų laivais
BREMEN
EUROPA
Puikus geležinkelių susisiekimas iš BREMERHAVEN į LIETUVĄ.
Del informacijų kreipkitės:
252 Boylston St., Boston, Mass.
NORTH GERMAN
LLOYD

PERKAME
Lietuvos
Laisvės
Paskolos
Bonus
Kreipkitės—
AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNAS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

PASISKUBINKIT SU UŽSAKYMAIS

KNYGYNŲ IR PAVIENIŲ YPATŲ ATYDAI

"Amerikos Lietuvio" administracija praneša, kad jau paduota spaudon Angliškai-Lietuviškas žodynėlis ir Valgių Gaminimui knyga sulig amerikoniško stiliaus. Abi knygos netrukus bus gatavos, kadangi pleitai buvo išankščiau padaryti.

Todel dabar pageidaujama, kad knygynai bei pavienios ypatos iš anksto užsisakytų, kad žinojus kiek spausdint. Angliškai-Lietuvišką žodynėlį ir Valgių Gaminimą knygą galit įsigyt iš anksto prisiusdami $1.00 už atskirą knygą, arba $2.00 už abi. Tokie užsakymai daug pagelbėtų darbą skubiai užbaigt. Todel visi, kurie iki šioliai reikalavote tų knygų, galit dabar drasiai duot savo užsakymus šiuo adresu:

Amerikos Lietuvio Knygynas
14 VERNON ST. WORCESTER, MASS.

IŠ SUVALKŲ KRAŠTO

Suvalkų kraštas — tolimiausias nuo Vilniaus lietuviškas kampelis. Retai atklysta iš to krašto lietuvių gyvenimo žinelė į Vilniaus lietuvių laikraščius. Kas Suvalkų krašte nebuvo, o apie jį žino vien tik iš laikraščių, tam gal atrodo, kad ten yra tik maža lietuvių saujelė, arba, kad ten lietuvybė visai apmirus. Tuo tarpu taip nėra, Suvalkų krašte yra per 10 tukstančių lietuvių ir tai daugumoje tautiniai susipratusių. Kodėl gi taip maža ateina į Vilniaus laikraščius žinių apie to krašto lietuvių gyvenima? Gal ten žmonės laimingiau gyvena ir nenori pasigirti, kad kiti jiems nepavydėtų? gal nėra vargų ir sunkenybių, kurios sunkia našta slėgia visus Vilniaus krašto lietuvius, ir nėra kuo pasiskųsti? Gal pas suvalkietį lietuvį nėra tos dvasios — sielos, kuri moka džiaugtis laimėjimais ir liusti nepasiskimais? Yra viskas, bet už vis daugiau vargų Suvalkietis-dzukas, vaišingas ir nuoširdus, nieko neslepia, kas jam skauda, kas jį džiugina ar slėgia, tik nėra kam to viešumon iškelti. Suvalkų krašte nėra nuolat vietoj gyvenančių lietuvių inteligentų, kurie padėtų dirbti tautinį ir kulturinį lietuvišką darbą. Visame krašte tik pora lietuvių mokytojų ir pora lietuvių kunigų, kurie apstatyti įvairių "geradarių", kad nepajudėtų. O darbo ten daug, kaip ir visame Vilniaus krašte. Paprastas kaimietis, prislėgtas vargų, kaip kareivis be vado, nesugeba to darbo tinkamoj plotmėj pastatyti, reikalingas daugiau pasilavinęs žmogus, kuris jam padėtų, patartų, reikale paguostų ir sustiprintų. Sunku. Bet tai dar nereiškia, kad kaimietis, paliktas vienas sau, nuleistų rankas ir pasiduotų likimui.

Kokia kulturinė Suvalkų krašto lietuvių padėtis? Tokia pati, apverktina, kaip ir viso Vilniaus krasto, jei ne daugiau. Lietuviškų mokyklų visame krašte tik trys. Likusiuose grynai lietuviškuose kaimuose veikia valdiškos mokyklos, kuriose nėra nė žodžio lietuviškai. Tiesa, įstatymai, berods, leidžia, kad jose butų bent po pora valandų savaitėje ir lietuviškai, bet lenkų mokytojai lietuviškai nemoka, o tėvai nereikalauja ir nesistengia, kad ir lietuviškai butų mokoma, tai tos kelios valandos užimama kuo nors kitu, bet tik ne lietuvių kalba. Prie progos pažymėsiu labai liudną reiškinį ir kartu papeiksiu tuos lietuvius tėvus, kurie nesuprasdami, ką daro, drįsta sakyti kad 'kai mano vaikas mokės lenkiškai, tai mokės ir lietuviškai".

Klystat, gerbiamieji, šitaip sakydami. Jei vaikui bus įskiepyta svetima dvasia, tai jis ne tik nenorės lietuviškai skaityti ir rašyti, bet stačiai lietuviškumo vengs. Už tokį vaikų iškrypimą, už atsižadėjimą tėvų kalbos ir jos niekinimą atsako tėvai, nes nemokėjo jų išauklėti. Kas negerbia savo tėvų kalbos, tas negerbs ir savo tėvų. Rusų laikais, kada buvo uždrausta lietuviškos knygos, lietuviški raštai, —motinos savo vaikus verpdamos prie ratelio lietuviškai mokino, kad netaptų maskoliais. Ir išmokino, nes norėjo. Neseni tie laikai, ne vienam gal tėvui teko tokią "vargo mokyklą" eiti ir lietuviškai skaityti išmokti, bet kai kurie jau suspėjo tuos laikus pamiršti, ir dabar drįsta sakyti, kad jam vistiek, kaip jo vaikas mokės.

Liudna ir skaudu tokius reiškinius minėti, bet reikia. Reikia priminti, kokios yra tėvų pareigos santykyje su vaikais, kad jie mokėtų skirti kur yra juoda ir kur balta.

Lietuviškų mokyklų Suvalkų krašte daugiau įsteigti neleidžiama. Praėjusiais metais buvo įteikta "Rytui" prašymai įkurti Slynakiemyje ir Kampuociuose (Seivų valsč.) lietuviškas "Ryto" mokyklas, tačiau tie prašymai liko be teigiamų pasėkų. Šlynakiemio kaimas, vienas didžiausių visoje Punsko apylinkėje, bet ligi šių metų ten nebuvo jokios mokyklos. Vaikai turėjo vaikščioti žiemos metu net už 5 klm. į Punsko mokyklą, tačiau Suvalkų inspektoratas to nematė; tik kai pernai tėvai paprašė per "Ryta" lietuviškos mokyklos, tuomet pasiskubino įsteigti valdišką, kurion mokytojauti paskyrė buvusį Vytauto Didžiojo gimnazijos mokytoją p. B.; apie jo mokytojavimą ir darbus neverta čia nė minėti. Kitus kaimus, prašančius lietuviškų mokyklų, ištiko tas pats likimas, netgi visai į jų prašymus nieko neatsakyta.

Šalia mokyklų kulturinį darbą dirba šv. Kazimiero dr-jos skyriai; jų yra beveik kiekviename kaime. Tik čia vėl vargas—nėra vietoj nuolat gyvenančių lietuvių inteligentų, kurie skyriams padėtų. Dr-jos instruktoriai dėl tolumo labai retai iš Vilniaus atvažiuoja. Bet ir atvažiavę negali visų skyrių aplankyti, nes Suvalkų storastija neleidžia. Pavyzdžiui, praėjusių metų rudenį instruktorius aplankė tik Seinų apylinkėje esančius skyrius, o Punsko apylinkėje negalėjo, nes storastija neleidusi: mat, čia per arti administracinė liniją su N. Lietuva. Taip ir pasiliko kai kurie skyriai kelinti metai nelankyti. O žmonės laukia, kai kas net mano, kad jau visi juos pamiršo.

Ekonominiu atžvilgiu Suvalkų krašte tas pats visų kalbamas, visų juntamas, negailestingas ukio krizis. Ukio produktai pigus, mokesčiai dideli ir dar už kelius metus nemokėti; nėra kuo, nėra iš ko suspausti skaitikas. Ne tik mokesčiai nemokėti, bet ukininkai įbridę skolosna, ir nėra kuo atiduoti. Sekvestratoriai surašinėjo jau beveik visas ukio mašinas ir gyvulius, tik kad dabar jų niekas neperka, nes niekas pinigų neturį. Apie ukio pagerinimą mažai kas kalba, ,nes nėra tam tikslui, lėšų ir žmonių, kurie pamokytų, kaip pertvarkyti ukis, kad jis, jei neduotų pelno tai bent išsilaikyti galėtų. Suvalkų krašte, kaip ir kitur, vedamas javų ukis, kuris dabartiniems laikams visai neatitinka, nes kiti kraštai — Pietinė Amerika, Kanada, duoda daug daugiau ir geresnių javų, todėl musų javų užsienyje nieks nenori pirkti. Reiktų persimesti į kitą ukio šaką — pieninininkystę arba gyvulininkystę. Reikia pasakyti, kad bekonai yra vienas tų ukio produktų, kuris užsienyje turi didesnį pareikalavimą, — pav. daug jų išvežama Anglijon. Bet ukio reikalais vietoje niekas nesirupina. Prieš Velykas buvo atvykęs iš Vilniaus. Ukio Dr-jos instruktorius organizuoti ukio ratelių, bet storasta ir to neleido. Kokiais sumetimais neleidžiama steigti ukio ratelių — sunku ir įspėti. Ukio pakėlimas, rodos, yra reikalingas viso krašto gerovei pakelti, yra butina krašto gerovės sąlyga. O vis tik steigti ratelių neleidžiama; nei patys dirba, nei kitiems leidžia — o žmonėms vargas.

Vis tik žmonėms nusiminti neverta, nes tuo nieko nelaimėsim, o tik pralaimėsim, nes nusiminimas žmogų žudo. Daug buvo sunkių vargų, kuriuos musų tėvai pergyveno, pergyvensime ir mes.

"Vilniaus Rytojus"

JAUNIMO SKYRIUS

LAVINKIS, NES MOKSLAS TAU SUTEIKS NAUDĄ

Daugelį kartų apie šią tėmą jau rašyta. Bet vyriausis dalykas ar ne iš tikro ir svarbus! Juk tai jaunimo užduočių ir veikimo svarbiausia dalis. Lavintis, suprast mokslo naudą ir jo rupintis įsigyt kuo daugiausia. Bet ne gana vien mokslo įsigyt, reikia juo pamėgint ir gyvent, reikia jį taikint prie gyvenimo. Įgytas mokslas jaunimui turi palengvinti žengti reikalingus žingsnius į šaltąjį gyvenimą.

Nevien tenka lankyt aukštas mokyklas ne tik del lėšų stokos kiek aplamai del visokių atkalbinėjimų bei apsunkinimų. Žinoma ir buvo mums lietuviams ligi šiol gana sunkios aplinkybės šioj srityj. Taigi liko žymi jaunuolių dalis be aukštesnio mokslo. Bet yra dar dalis kuri taip pat nelankė aukštesnių mokslaviečių, bet mokslą isigyti jie jokio noro neturi. Gi abejiems, ir šiems ir aniems reikia žengti į gyvenimą. O čia mokslas labai reikalingas. Tad palieka tik viena: noringai lavintis, ir be mokyklų įsigyti nors tų žinių, kurios visų reikalingiausios. Šitokie moksleiviai vadinasi savamoksliais. Ir iš tikro savamoksliai daug gali pasiekti. Tik čia jau lavintis reikia tvirtesnios valios, stipresnio noro, gilesnio pasiryžimo. Ir deito retkarčiais savamoksliai (autodidaktai) suklumpa ne tik pusiaukely, bet jau kartais ir pačioj pradžioj.

Kad yra tikro noro lavintis, tuomet nepasisekimai galima veik užmiršt. Antraip — tampa pesimistais. Reikia to tad ir labai saugotis. Kad jau ir nors šiek tiek suprantame, kokią naudą mokslas mums teikia, tad ir nebeaimanuoti del to ar šito kreivo žingsnio, bet tvirtu noru prie jo siekti! Taigi svarbiausia: įsigyt to tikrojo noro lavintis.

Yra buvę žmonių, ir dar yra, kurie aukštoje senatvėje dar ima ką nuveikti, ir dar su geriausiu pasisekimu. Jie žino, kam jie gyvena. Šitokie žmonės ir mums turėtų buti pavyzdžiu tvirtos valios ir stiprumo, gilaus pasiryžimo. Noras lavintis jaunimui turi žėrėt kaip kokia ugnis. Netikslinga ir negražu, kad jaunuoliai sustoja auginę šitą norą, lig jie tie senuoliai, kurie prie tikslų siekt nebturi nė iegos, nė noro. Nežeminkime ir neslėpkime savo jaunimo amžių, nenorėkime rodytis senesniais negu mes esam iš tikro. Net mandrųs galime buti akyvaizdoj to, jog yra dar kas mums atsiekt. — K.

JUOKAI

Teisėjas: — Na, kaltininmasis, ar prisipažįsti pagaliau, kad esi kaltas?

—Pone daktare, betgi tamsta už gydyma labai brangiai reikalaujate! Iš kur aš tiek pinigu paimsiu?

—Tai visai nedaug. O, jeigu tamsta butum miręs, tai laidotuvės butų kaštuvę daug daugiau.

Žinai ką, tamsta, pasaulinis krizis galėtų buti nugalėtas tik tuo atveju, jeigu butų nubrauktos visos skolos ir tarptautiniai pasižadėjimai.

—Aišku! Bet su tuo nenori jokių budu sutikti mano siuvėjas, kuriam aš dar nuo pernai esu skolingas 150 litų.

PAIEŠKOJIMAI

Vincentas Luksis, gyvenęs Tribes Hill, Montgomery County, New Yorko valstijoj. Brolis Ivan Lukšis, iš Harbin, Chinijos, bando su juom susinešti.

Andrius Tomkus, Vadinęs save John B. Tomes ir Tones. Gimė Kiev 1893m. Tėvai lietuviai. Atvyko Amerikon iš Rygos 1912m. Dirbo geležių fabrikuose. Paskutinis žinomas adresas buvo—ORIENT, Suffolk County, New York valstija. Jo sesuo Mrs. Emilija Bortkevitch, iš Vitebsk, U. S. S. R. deda pastangas apie jį rasti kokių nors žinių—Rašykite:

Foreign Language Information Service 222 Fourth Avenue New York City.

Išmokite Juoktis

40 mašinėle rašytų puslakščių juokų iš viso pasaulio už vieną dolerį išsiųs: Rašytojas Arėjas Vitkauskas, Kaunas, Lithuania.

Švedų Amerikos Linija
2 EKSKURSIJOS
į Lietuvą
Rengiamos Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjungos Amerikoj
IŠ NEW YORKO
Į KLAIPĖDĄ
(Per Gothenborgą)

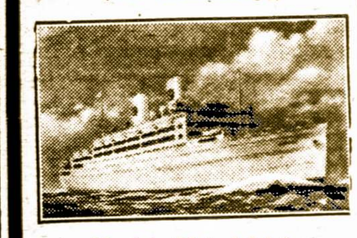

Naujais Motorlaiviais
Kungsholm ir Gripsholm
Gegužės 10 ir Liepos 30 d.

Nupigintos Laivakortės į Klaipėdą:

	Ten	Ten ir atgal
Trečia Klase,	$ 76.00	$126.00
Turist. Klase,	$107.00	$176.00

Tiesiog per Atlantiko Vandenyną ir Šiaurės Jurą tame pačiame motorlaivy. Lietuvos keleiviai iš Švedijos į KLAIPĖDĄ per 18 val. nuvežami populiariu Švedų Amerikos Linijos laivu S.S. **Borgholm** tiesiog į **Klaipėdą.** Klausk specialio lietuvių kalba ekskursijų cirkuliorio!

Informacijų, laivų išplaukimų ir laivakorčių — kreipkis pas savo agentą arba:

Swedish American Line
10 State St., Boston, Mass.

Patrukimas Nėr Suplyšimas

NEREIK GYDYT JOKIO SULUŽIMIO

Patrukimas nėra plyšimas, bet paeina nuo raumeninio nusilpnejimo pilvo sienoje. Paraiščiai (trusses) tiktai suveržia šiuos raumenis, bet juos nesustiprina — atbulai, paprasto paraiščio paduškaitės kalimas dažnai padidina šią silpnybę, nes linkęs uždaryt kraujo vaikščiojimą.

STUART ADHESIF PLAPAO-PADS yra ypatingai skirtingi — budami mekaniškai—chemiški pritaikymai—padaryti lipnųs, tikslu palaikyt raumenų toniką vadinamą "Plapao" nuolatai pridėtą prie paliestų dalių ir sumažint pavojų nuo slydimo ir skaudančio trynimosi. Limpanti medžiaga minkšta kaip aksomas ir prilimpa prie kuno be diržų, sagčių ar sprendžinų. Lengva uždėtpatogus—pigus. Laimėjo Aukso Medalių, Romoje, Pirmą Dovaną, Paryžiuje, Garbingą Paminėjimą Panama Pacific ekspozicijoj, San Francisco ir t. t. Per virš bertainių šimtmetį prisiekti atestatai iš labai daug skirtingų salių pranešė laimingą išgydymą — be pertraukimo darbo. Epidermatiškas sugėrimas Plapao naudojančio "mekaniškai — chemiško terapigos" eina prie naturališko išgijimo proceso, po kurio nereikalingas daugiau paraištis.

Paliauk mėtęs savo laiką ir pinigus seniems išėjusiems iš mados budams. Išmok kaip uždaryt atidarymą kaip gamta reikalauja, kad pat patrukimas nenueitų žemyn. Nesiųsk pinigų, tik paleisk už dyką išbandymo kuponą žemiau padėtą. Del savo paties gerovės — rašyk šiandien—rytoj gali but per vėlu.

DYKAI IŠBANDYMO KUPONAS
Plapao Laboratories, Inc.
1960 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Atsiųskite man dykai 10 dienų išbandymui Tamistų Plapao gyduolių ir 48 puslapių vaizduotą nygą apie Patrukimą; nereikalinga mokėt už tai nė dabar nė paskui.

Vardas .....

Adresas .....

MOKSLIŠKAS IŠRADIMAS PATRUKIMUI

Gavęs Auksinį Medalį ir Pirmą Dovaną Užsieniuose

F. J. Stuart, amerikonas gyvenantis St. Louis, gavo Aukso Medalį ir Diplomą Romoje ir Pirmą Dovaną Paryžiuje, pralenkė visus konkurentus, ne tik europiečius ir amerikiečius savo išradimu, vadinamu "Stuart Adhesif Plapao-Pad."

Vartojant "Plapao Pads," tie žmonės, kurie kenčia nuo patrukimo gali su geromis pasekmėmis gydytis savo namuose už ir be pertraukimo savo darbo. Žymus mokslininkai skaito šį išradimą vieną iš naudingiausių.

Plapao-Pad yra visiškai skirtingas, nuo sumanymo vadinamo paraiščiu. Jis yra padarytas iš tvirtos lankios medžiagos, padarytos pritaikyt prie kiekvieno judėsio ir tokiu budu yra patogus. Apatinė pusė yra padaryta limpanti su tikslu laikyt raumenys vietoj, gi "Plapao"—sugeriamas, sutraukiąs minkštinantis vaistas, laikomas paduškaitėje, visuomet yra Plapao—Pad laikomas prie nusilpnėjusių ir sudžiuvusių raumenų, su tikslu priduot jiem naujo gyvumo ir spėkų.

F. J. Stuart, Plapao, Laboratorijų, Inc, prezidentas, 1960 Stuart Bldg., St. Louis, Mo., firma, kuri išdirba Plapao-Pads, praneša, kad jo kompanija gavo didelį skaičių prisiekusių liudininkų nuo žmonių, kurie pareiškė, kad jie galėjo išsigydyt savo namuose vartodami Plapoa-Pads tiktai per trumpą laiką. Ir tie, kurie įdomauja, gali apturėt pilnas informacijas apie šį išradimą jei nurašysite į tą firmą, kurios adresas yra viršuje pažymėtas ..

Nidos Kurortas

Kaip Ekonominis Krizis Palietė Lietuvius, Gyvenančius Chicagos Padangėje?

RAŠO JUOZAS J. HERTMANAVIČIUS

(Iš Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro Leidinio Nr 2)

Įdomus tai klausimas, į kurį tikrą atsakymą galėtų duoti vien palyginimas Chicagiečių padėties pirm ekonominio krizio su jų dabartine padetimi. Tokį palyginimą galima butų daryti vien turint tikras statistiškas žinias, surinktas ir atitinkamai sutvarkytas Informacijos Biuro. Toks Informacijų Biuras turėtų sužinot kiek lietuvių gyvena Chicagoje; jų amžių, lytį, užsiėmimą, įplaukas ir išlaidas, turtą ir jo rušis, skolas, et cetera. Turint tokias informacijas, kas metai patikrintas, turėtume galimybę daryti analizą, ir palyginus vieną laikotarpį su kitų, aiškiai matyti savo ekonominės padėties eigą. Užsiėmimas parodytų kiek turime darbininkų, ir kokios rušies; kiek turime biznierių, ir kokios rušies; ir kiek turime profesionalų, ir kokios rušies. Turtas ir skolos vieno laikotarpio palygintas su turtu ir skolomis kito laikotarpio, duotų galimybę matyti ar mes didiname ar mažiname savo gerbuvį. Įplaukos ir išlaidos vieno laikotarpio, palygintos su kito,—duotų galimybę mums matyti kaip plačiai mes gyvenome pirmiau ir kaip dabar gyvename. Tokie palyginimai sudarytų tikrą musų gyvenimo vaizdą. Mes, tačiaus, tokio Informacijos Biuro neturime, ir todėl nežinome jau ne tik musų ekonominio ir socialio gyvenimo eigos, bet nežinome net kiek tikrai lietuvių Chicagoje gyvena. Stoka statistiškų žinių sudaro negalimybę atsakyti į virš pastatytą klausimą. Pasilieka vien spėliojimas, pasiremiant tuomi kas visiems yra matoma. Tokiais tai pagrindais ir mėginsime dabartinę chicagiečių padėtį įvertinti.

KAS YRA ŽINOMA IŠ MATYMO?

Ekonominė žmonių padėtis gana greitai pasireiškia jų išvaizdoje. Kada gyvenimas yra pilnai arba pakankamai aprupintas reikmenimis; kada įplaukos viršija išlaidas ir ateitis matosi užtikrinta, žmonių veide matosi ramybė; jie yra linksmi, ir puošia gyvenimą draugiškais prietikiais. Socialis judėjimas duoda gyvybę biznyje, nes pasireiškia reikalas įvairių gyvenimo reikmenų. Jie samdo ar perka gražesnius butus, drabužius, baldus, muzikalius instrumentus, automobilius, geresnius valgomus produktus; lanko teatrus, koncertus, pokilius, ir kitas pramogas. Gyvenimas plaukia platesne vaga. Gerbuvis sudaro malonų vaizdą ir toks vaizdas matomas buvo Chicagoje karo ir pokariniais laikais, iki 1929 metų.

O dabar? Kitoniškas vaizdas visur metasi į akis.

Gatvėse, namuose, ir visur matosi daug žmonių be jokio užsiėmimo. Jų veiduose liudėsis, susirupinimas. Drabužiai jų nudėvėti, apdriskę, netinkami vartojimui. Sutikę gatvėse žmogų geriau apsirengusį, alkani bedarbiai prašo pašalpos. Jų namuose šalta, dažnai nėra šviesos, nėra ugnies valgius virt, ir nėra ką virti. Jie eina į kitus namus pašalpos maldaudami, elgetos. Daug jų jau neturi buto, ir gyvena be pastogės ant tuščių plecių, po tiltais, parkuose, kas kaip kur gali. Tokių vargdienių buriai yra gana dideli Chicagoje. Keliose vietose jie susimetę tarp namų griuvesių, ir sudarę taip vadinamas "Hobo Villages". Po tiltais gyvenantieji pavadino savo prieglaudas "Hoover Hotel".

Toks tai yra dabar matomas gyvenimas stambių burių žmonių, kurių tarpe daug ir lietuvių randasi. Pagaliaus, Bendras Labdarybių Komitetas užsiima jų likimu, bet labdarybių pastangos tik sumažina skurdą, bet jo neprašalina.

NAMŲ SAVININKŲ PADĖTIS.

Kandangi iš trijų butinų gyvenimo reikmenų namai yra net svarbesni negu valgis ir apdaras, Chicagos lietuviai jau nuo senų laikų rupinosi įsigyti nuosavius namus. Visų pirma jie spietėsi arti fabrikų, ir dabar aplink kiekvieną fabrikų centrą randasi lietuvių kolonija, kurioje lietuviai išpirko didumą namų. Vėlesniais laikais, kada gerbuvis padidėjo, lietuviai pradėjo plėstis į miesto pakraščius, toliau nuo fabrikų, kur gyvenimo salygos yra patogesnės, ir tenai statė jau puošnius, moderniškus namus. Tokių naujovinių lietuvių kolonijų Chicagoje susidarė visa eilė. Namų įgijimas skaitoma buvo saugiausi forma aprupinimui ateities. Namų kainos didėjo per keletą metų, nes pokariniais laikais pasireiškė stoka butų, ir nuomos kilo. Tas paskatino daug lietuvių jau ne tik savo vartojimui namus pirkti, bet gribtis namų perkupčystei —spekuliacijai. Kas tik turėjo atliekamų pinigų pirko namus ir lotus, pasitikėdamas parduoti už aukštesnę kainą, ir tuomi pelnyti —greitai pralobti. Spekuliacijai įsigyvenus, pasireiškė namų perteklius, o kada pasireiškė perteklius, tai daug butų atsirado tuščių. Vieton pelno reikėjo pakelti nuostolius. Stoka darbo sudarė negalimybę mokėti aukštas nuomas. Namų savininkams pasiliko pasirinkimas arba nuomuoti nužeminta nuoma arba namus tuščiais laikyti. Nuomos krito žemyn. Bet ir tas dar negelbėjo, nes perteklius namų iš vienos pusės, o susimetimas keletos šeimų į vieną butą, iš kitos, didino tuščių butų skaičių iki tokio laipsnio, kad dabar kur tik neitum visur matosi tušti butai. Bet ir tas vaizdas dar nesudaro galą namų savininkų vargams. Daug nuominikų ar tai neišgali ar tai nenori nuomos mokėti, ir dažnai savininkas laiko tokius nemokančius nuomos, nes tas nors apsaugoja namą nuo išdraskymo. Jeigu savininkas turi namą išmokėtą, tai dar pakenčia tokia padėtį, bet jeigu turėjo didesnes skolas užtraukus, tai negalėdamas pajėgti nei mokesčių, nei nuošimčių nuo skolos, nei sumos, nei kitų namo išlaidų padengti, turi prarast visą savo turtą. Už 1929 metų taksas 541,000 lotų ir namų savininkų išsižadėjo savo nuosavybių. Už skolas, bankai ir kitos kredito įstaigos išpardavė baisiai didelį namų skaičių. Kiek lietuviai nukentėjo, kas gali atspėti? Daugiausiai, tačiaus, nukentėjo spekuliantai. Daug žinomų buvusių turtuolių šiandien patys tapo benamiais. Tie kurie pirko savo vartojimui, ir nedaug turi skolų, tai gali šiaip taip verstis ir laukti geresnių laikų, kada pareikalavimas butų pakels ir tos rušies nuosavybių vertę.

DARBININKŲ PADĖTIS.

Dabartiniu laiku visus darbininkus galima padalint į tris rušis: a) Dirbančius pilną laiką; b) Dirbančius sutrumpintą laiką ir pripuolamai; c) Bedarbius. Kiek lietuvių darbininkų Chicagoje randasi kiekvienos rušies, suprantama, niekam nėra žinoma. Tačiaus, jeigu Amerikos statistikos biuras skelbia, kad bedarbių visoj šaly yra apie 6,000,000, kadangi visų darbininkų randasi 48,000,000, tai aišku, kad kas aštuntas darbininkas yra dabar be darbo. Toki pat proporcija, be abėjo, tenka ir lietuviams. Bet ir tas dar neduoda aiškaus vaizdo darbininkų padėties. Rušis darbininkų, dirbančių pilną laiką, kurių algos nėra dar nukapotos, dabar yra daug geresnėj padėty kaip gerais laikais, nes gyvenimo reikmenys yra daug pigesnės. Tie, kurių algos yra nukapotos, irgi skirtumo nejaučia. Dirbantieji nepilną laiką, arba pripuolamai, irgi gali šiaip taip verstis, nes gyvenimo reikmenys yra daug pigesnės. Bet trečioji rušis, bedarbių, tai jau kenčia, nors nevisi vienodai. Tie, kurie buvo taupųs, mažiau atjaučia. Tie, kurie gyveno nuo rankos iki lupų, atsidurė skurdo bedugnėj. Be to, priklauso kaip ilgai kas išbuvo be darbo. Spėliojimas čia butų tuščias dalykas, nes tikrai nieks be statistikos nieko negali žinoti. Bet žinoma yra aplamai, kad vargo pas lietuvius dabar yra daug.

BIZNIERIŲ PADĖTIS.

Kas buvo pasakyta apie Namų Savininkus, tas galima pasakyt ir apie Biznierius. Vieni ir kiti turi prekes pardavimui; abiejų rinka priklauso nuo žmonių išgalės tas prekes pirkti. Taip kaip namų savininkai pirko savo prekes aukšta kaina gerais laikais, taip pat ir biznieriai pirko savo prekes aukšta kaina gerais laikais. Atėjus ekonominiam kriziui biznieris atsidurė tokioje pat padėty, kaip ir namų savininkas. Vartotojų išgalė mokėti aukštas kainas už prekes dingo. Biznieris, taip pat kaip namų savininkas, turėjo tik du pasirinkimu: arba parduoti savo prekes nužemintomis kainomis, arba jas laikyti sandėly. Laikant sandėly, ypatingai sezonines prekes, kurios yra dar ir po mados įtekme, reiškia pilną nuostolį, parduodant nužemintomis kainomis, dalina nuostolį. Biznieris paprastai pasirenka iš dviejų blogumų mažesnį—nužemina kainas. Jeigu jis turi rezervo kapitalą, tai parduodant su nuostoliu gali krizį pergyventi, ir vėliau pirkdamas prekes nužemintomis kainomis, parduoti jas su pelnu, ir biznį varyti. Lygiai taip kaip ir namų savininkai, kurie neturi didelių skolų, arba visai be skolų. Bet kaip namų savininkų mažai randasi, kurie savais pinigais perka namus, taip pat mažai yra biznio savininkų, kurie be kredito apsieina. Jau matėme kaip daug namų savininkų prarado savo turtą. Tas atsitiko ir su biznieriais. Šiandien Chicagoje randasi daug daugiau tuščių krautuvių negu gyvenamų butų. Tos tuščios krautuvės yra kapinėmis, kuriose buvę bizniai tapo palaidoti. Tas biznių palaidojimos atsiliepė lygiai skaudžiai ir ant namų savininkų.

Prisieina, tačiaus, pastebėti, kad nepaisant pakeltų nuostolių diduma Chicagos lietuvių biznierių atsilaikė prieš dabartinį ekonominį krizi. Reiškia lietuviai biznieriai turėjo užtektiną kapitalo rezervą atlaikymui kainų puolimo.

PROFESIONALŲ PADĖTIS.

Profesionalų padėtis skiriasi nuo biznierių padėties tuomi, kad jie turi prekes savo galvoje. Tačiaus jų išlaidos yra beveik vienodos taip gerais kaip ir prastais laikais. Skirtumas yra tik pragyvenimo lėšose. Jų prekės — asmeniškas patarnavimas—taip pat kaip ir biznierių, priklauso nuo vartotojų. Gerais laikais savo prekių jie parduoda daugiau negu blogais, ir aukštesnėmis kainomis. Atėjus ekonominiam kriziui vartojimas profesionalio patarvanimo sumažėja, atlyginimas taip pat nupinga, o dažnai tokį patarnavimą prisieina duoti ant bargo. Žodžiu, profesionalai šito ekonominio krizio laiku turi taip pat susispaust ir taupiau gyvent kaip ir kiti. Jų tarpe randasi daug bedarbių, kurie atsidurė labai skurdžioje padėtyje. Prie profesionalų reikia priskaityt muzikantus, kurių tukstanciai kenčia didžiausį skurdą. Lietuviai profesionalai Chicagoje yra lygiai nusiminę kaip ir kiti žmonės.

SKAUDUS SMUGIS VISIEMS.

Kad ekonominis krizis pasiekė visus jau aišku iš to kas buvo paminėta apie namų savininkus, darbininkus, biznierius ir profesionalus. Bet geriausias pavyzdys to kaip visų žmonių reikalai yra supinti parodo bankų užsidarymai. Chicagoje didesnė pusė visų bankų užsidarė, ir nuostoliai pasiekė net ir atsargiausius ir taupiausius žmones. Bankų užsidarymas paeina iš tų pačių priežaščių kaip ir namų savininkų ir biznierių nuostoliai. Bet pirmoji priežastis pasilieka paslapčia. Leistina, tačiaus, yra spėti, kad spekuliacija privedė prie to krizio. Spekuliacija šėrais ir lotais, kaip ir kitais dalykais, iškėlė visų prekių kainas iki fantastiškos aukštumos. Kritimas kainų buvo neišvengiamas dalykas, o kritimas kainų buvo priežastimi krizio, kurį dabar visi kenčiame.

Joninių Papartis.

Motinos Dienai.

Išvaikščiotos kojos ir tukstančiai žingsnių numindžiota...
Kas vakarą, rytą sidabro gijomis nupintos šalykelės į ukiančią buiti....
Viskas keliasi ir gula....
Viskas išėję....

Dabartis, praeitis ir ateitis,
tik kančia žėdnam nusikvatoja;
ir žengia metai ir liekasi augti,
ir svyruojanti lingė laimina svietą....

Kukžda daug kas... ir giesmės šventėse...
Praeina visi... visi.
Niekas nesuklumpa ir valioje sutinka savo buitį,
ir visi minia vaikšto...

Yra žmonių.... žmonių ir vienas žmogus,
ir vienas vardas lengvas ir žednam brangus
ir viškas Jo vardu šaukiama—
Jo vardas yra **motina**, motina visų....

Daug jau mus vieni, Ji jau išėjus—
našlaičiais pasilikę verkšlename motinos;
bet Ji toli, negrįš, amžinybės nuvadinta....—
Pasilikusiems širdgėlos užžiebti žibintai....

Motina, Tu viena ir mes visi lenkiamės Tau!
Tu saulė ir vienas džiaugsmas.
Ir norisi kartu visur eiti,
ir norisi, kartu išeiti į amžinybę....
Montina!.....

Kaunas, D. V. M.-IV-28 d.

Daina Apie Nuskendėle

Neužuoja vėjas girioj',
Tyli — snudinėja:
O pabunda, tai iš tyko
Karkių klausinėja:
—"Kas ten, kas ten kasą glosto
Braidžiodams po rasą?
Kas-gi ten, anapus upės
Tampo, drasko kasą?....
Kas tai?" pažnobždoms paklausęs
Ima veluk snausti,
Ir nutyl dangus pakolei
Neprasided rausti.

* * *

"Kas tai yr'?" paklaus manęs čion
Mergina tuloji.—
—"Ta ką braidžioja po rasą
Yr duktė; antroji—
Ką už upės klydinėja—
Motė jos tikroji."

* * *

Lietuvoj' yr' padavimas
Tarp žmonių iš seno—
Kaip kieme naujam butelyj'
Sav našlė gyveno.
Dar jauna, priegtam patogi—
Todėl, kur tik ėjo,
Vaikinukai ją iš kiemo
Vis buriais lydėjo....
Tol sekiojo paskui našlę,
Tol buriais vis traukė—
Ik našlužė sav ant džiaugsmo
Duktę susilaukę....
Ir neliusta—pas kaimynus
Davė ją augyti....
(Tuo žinosit kas toliaus bus—
Meldžiam tik klausyti!)
Aug dukrelė pas kaimynus,
Kaip gėlė bujoja,
O matušė—su jaunikiais,
Ik ne ta jau stoja....
Nesijunta kaip jau metai
Į senatvę lydi—
Varge, varge! motė sęsta.....
O dukrelė žydi....
Aug dukrelė pas kaimynus,
Štai merga jau tapo—
Skaisti, laiba ir patogi,
Kaip jieva ant kapo!
"Aš Katriutės nebijausi!"
Motė vis kartoja,
Bet vaikinai tai tik juokias
Ir jaunai mirkčioja.
Čion žvejys ir pamylėjo:
Iš mislies ji neina—
Kaista, rausta, visas dreba,
Katrę kaip sueina.
Kaip patyrė šitą motė—
—"Ką? ar tąję kuodę?"
Iš pavydo dantį griežia,
Lupos net pajuodę.
—"Laukkie gero tu nuo srutės
Jau jaunikių reikia!?....
Tai dėl ko manę jau meta,
Tai dėlko jau peikia!?....
Ne, gražioji!" Iš pavydo
Rodos ją suėstų,
Primanytų—tai iš keršto
Ją į smert užkrėstų.
Tokia motina tai buvo....
širdį kur padėjo?....
širdį motinos giliausią!?
Jos ji nuturėjo!...
Baisu, baisu tokia gimti.
Gražumus turėti,
Skaisčius veidus,
O krutinėj' jausmo neturėti!....
Gniužters, kumters laibi liemens
Ir — nepasijusit,
O-gi sviets juokais minės jus
Kol duobėj supusit.
Graudžiai verkė mus katriutė,
Nors ir nežinojo,
Kodėl ją tikroji motė
Taip vis dargavojo.
Kaip įmanė duktę žudė,
Bet tai nepadėjo—
Tartum aguona ant lysės
Mergina židėjo!
Lyg jieva šešupės slėnyj'
Po aušra rasuota
Gražumo žydė jaunystės
Kad ir ašaruota.
—"Užkerėta!" iš piktumo
Senė blanksta, kaista—
—"Laukkie, eisiu parsinešti
Nuo raganės vaisto!"

* * *

Sujieškojo seną bobą,
Vaisto ten sav. gavo,
Ir su tuom vaistu nugirdė
Ji dukrelę savo.
Bet tai nieko. Iš piktumo
Ką daryt nežino:
Keikia dieną ir adyną
Duktę kad gimdino.
—"Trošku man! eiva dukrele,
Ažeran plaukyties!"
—"einam, mama!" Ant pievutės
Ėmė jos rėdyties.
Ir išsitiesė Katriutė
Ant aprėdo plono....
(Žvejas vos kvėpuodams žiuri
Pro karklus iš šono)
Lenkia liemenį, ištiesia,
Šildo ant saulelės....
Motė siunta pastebėjus
Gražumus dukrelės.
Kaip padukusi putoja
Trypdamą po rasą.
Ir nuoga iš pasiutimo
Drasko savo kasą.
Už kasų nutvėrė—
Štai staigu prie jos pripuola—
—"Mama, mama, kas tav daros!....
Gelmė atsivėrė—
Sumarmė, sukunkulavo,
Ir tuojaus nutilo....
Čion žvejys tik atsipeikėj'
Ir pajuto sylą—
Šoko kelmėn—stiprios rankos
Tamsią bangą braukia,
Štai priplaukia—pukšt į gelmę,
Ant viršaus išplaukia—
Ir atšalusią merginą
Išvelka į rasą,
Iš nagų prakeiktų senės
Išlup' josios kasą.

* * *

—"O širdie, tu meilė mano,
Leisk nors pažiurėti...
Atsistokie, pažiurėkie....
Jau gana žiurėti!....
Rauda puolęs jis ant žemės,
Jai akis bučiuoja—
—"Kelkies, kelkies mano laime!
Ne, jau nekvėpuoja!..."
Gul pastirus, baltą ranką
Ant smilties padėjo;
Palei ją senoji motė
Negyva gulėjo.
Ant kaktos iššoko akys,
Su baisingu veidu;
Velniškus nagus į smiltį
Dručiai ji įleido.
Ilgai verkė vaikinėlis:
—"Kam dar vargt ant svieto?
Nėr jau laimės... nėr jau nieko!
Rasim čion sav vietą!"
Apkabino, pabučiavo...
Gelmė sumarmėjo:
Išsiskyrė, susižiojo
Ir kaip pirm stovėjo.

* * *

Nuo to laik į prudą takas
Usnėmis apaugo—
Nesimaudo ten jau mergos
Ir iš tolo bangos.
Kuria, kiek tur galės;
Kaip pamato, tai žegnojas
Ir vadina ją užkeiktu;
O naktyj' mergelės,
Tai iškyl pasenus boba,
Išbriada į rasą,
Ir nuoga po pievą trypia,
Ir vis drasko kasą,
Ir vis žiur' į kitą kraštą,
Tartum vis ko laukia—
O tuom tarpu iš gilybės
Mergina išplaukia.
Ir-gi išlipa ant kranto,
Sėdas ant smiltyno,
Ir atplaukia tad vaikinas
Jospi no karklyno.
Pabučiuoja ir apglėbęs
Valandą ją laiko;
Bet neilgai, nės į gelmę
Tuo abudu taiko.
Ir nei viens žmogus nežino
Kas ten vaikštinėja,
Tik vėjalis pašnabždomis
Karklų klausinėja:
"Kas ten, kas ten lyg šešėlis
Klaidžioja po rasą,
Ir dejuoja ir šukuoja
Vis šilkinę kasą?"

J. Kalnėnas

Vykstantiems Lietuvon
ĮSIDĖMĖTINA!
Keturios Nepaprastos
EKSKURSIJOS
į KLAIPĖDĄ per Copenhagą
LIETUVOS PILIEČIAMS PASAI
IR VIZOS DYKAI

PIRMOJI
GEGUŽĖS 14 d.
laivu
"UNITED STATES"
LIETUVOS VYČIŲ
ORGANIZACIJOS

ANTROJI
GEGUŽĖS 28 d.
laivu
"FREDERIK VIII"
AMERIKOS LIETUVIŲ
EKONOMINIO CENTRO
Drauge su laikraščiais
"Amerikos Lietuvis" ir "Draugu"
Rengiama specialiai dėl Amerikos lietuvių, prekybininkų ir pramoninkų.

TREČIOJI
BIRŽELIO 18 d.
laivu
"UNITED STATES"
L. D. S. ir "DARBININKO"
Ekskursijai vadovaus
Kun. J. Skalandis
Šv. Roko parap. Vikaras.

KETVIRTOJI
LIEPOS 2 d.
laivu
"FREDERIK VIII"
Rengia
Žymesnieji Lietuvių laikraščiai
"VIENYBĖ" "NAUJIENOS"
ir "DIRVA"

Visos pastangos bus pašvęstos padaryti kelionę atmintina ir pilną įvairumų ir malonumų dėl tų, kurie dalyvaus ekskursijojo.

Reikalaukite nuo savo agento laivakortės ant
SCANDINAVIAN AMERICAN LINE
27 Whitehall St., New York City
248 Washington Str., Boston, Mass.
130 No. La Salle St., Chicago, Ill.

! Skaityk ir Naudokis !
Jei Nori Žinot Kas Pasauly Dedasi, Skaityk
"Amerikos Lietuvį"
Savaitinį Amerikos Lietuvių Laikraštį
Jo Kaina S.V. $1.50; Užsieny—Lietuvoj $2. Metams
Bet kas dabar užsirašys Am. Lietuvį iki pabaigai šio mėnesio ir prisiųs $2, tas gaus per Ištisus Metus
Laikraštį Už Dyką
ir Dviejų Dolerių Vertės Knygomis.
KAS
prisiųs vieną dolerį ($1), tas gaus
Laikraštį Dykai
per pusę metų ir $1. Vertės Knygų.

KNYGAS GALI IŠSIRINKT IŠ ČIA SUŽYMĖTO SĄRAŠO:
1)—Lietuvių Kalbos Gramatika 50c.
2)—Vokiečių Kalbos Rankvedis 35c.
3)—Prancuzų Kalbos Rankvedis 50c.
4)—Aritmetikos Lekcijos..... 50c.
5)—Belaisvio Balsas ..... 15c.
6)—Paslaptys Lošimo Kazyromis 25c.
7)—Didysis Sapnininkas ..... 75c.
8)—Esperanto Kalbos Rankvedis $1.
Visuomet rašykit šiuo adresu:—
Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. $1.50
In Foreign Countries 2.00
Single copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, eina ketvirtadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė Prenumerata S. V. $1.50
Užsieniuose 2.00
Atskiri egzemplioriai .... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Pabaltijui Reikia Bendros Kalbos

Plečiantis minčiai Pabaltijo valstybėms tarpusavy arčiau bendradarbiauti ir pačiam gyvenimui net verčiant toms valstybėms tarpusavy santykius suartinti, kilo sunkumų del bendros kalbos, kuria iš tikrųjų bendra kalba Pabaltijui geriausiai susikalbėti.

Iki šiol daugiausiai vartojamos didelių Pabaltijo kaimynų, pačiam Pabaltijui, dejo, nelinkinčių gero: rusų ir vokiečių kalbos.

Pabaltijo valstybėms tarpusavy arčiau sueinant, kalbos reikalai labai trukdo. Turėdama tai minty, Lietuvių-Latvių draugija savo suvažiavimuos kaskart vis tą klausimą kelia ir svarsto. Dabar jiems į talką jau ateina ir esperantininkai. Štai, jie savo laikrašty "Heroldo de Esperanto" i l g o k a m straipsny išsamiai išnagrinėjo apkalbamąjį klausimą, ir priejo išvados, kad Pabaltijui geriausiai kaip bendrą kalbą, priimti esperanto kalbą, kuri išmokti iš tikrųjų yra lengva, ir kuria besidominčių ir jau ją mokančių visam Pabaltijyj esąs didelis skaičius žmonių.

Kiek mums žinoma, esperanto kalba iš tikrųjų lengva, kurią per metus galima gerai išmokti. Ji skaitoma lengviausia pasauly kalba. Amerikoj ir kitose angliškai kalbančiose valstybėse ji nepopuliari ir skaitoma nereikalinga, del to, kad anglų kalba tiek plačiai išsiplėtus, kad ja veik visam pasauly galima susikalbėti. Tačiau Europos daugely valstybių esperanto kalba jau leidžiama daug laikraščių ir ja tarptautiniais reikalais susikalbančių yra net tam tikrų draugijų.

Taigi, pasiulymas Pabaltijui pradėti naudoti esperanto kalbą, kaip bendrą kalbą, yra gana rimtas ir vertas svarstyti. Jei nepriimti to pasiulymo, tada geriausiai anglų kalba, kurios reikėtų tuoj mokytis ir ja tarptautiniais reikalais susikalbėti. Vokiečių ar rusų kalbų Pabaltijui vartojimas visada primins Rusų ir Vokiečių vergiją ir dabar kaip ir palinkimą p a g e r b t i savo priešus arba juose asimiliuotis. Tuo tarpu gi rusai ir vokiečiai stengsis Pabaltijų savo literatura apipilti, ir per bendros kalbos vartojimą visada jiems butų prieinama ir lengva ,Pabaltijų pakreipti savo naudai ir net pačiai Pabaltijai gali sudaryti pražutį.

O kadangi bendros Pabaltijui kalbos reikia, tad išeitį rasti jau reikia šiandien. Musų manymu, išeitis: anglų arba esperanto kalbą — tebunie Pabaltijo tarptautinė kalba.

Jei kalbėti apie Lietuvos Latvijos bendrą kalbą, tada jau butų kitas klausimas. Lietuvių ir latvių kalbos labai viena kitai artimos ir bendros. Beliktų šiek tiek jas suartinti, ir turėtume pilnai gerą bendrą kalbą. Bet siekiant Estiją ir Suomiją į Sąjungą įimti, jau kėblu. Štai, tas ir yra vienas bendriems santykiams trukdančių dalykų. Vienas kitas diplomatas gali sakyti kad vis randama išeitis diplomatiniams ryšiams. Taip, yra. Bet plačiąjai visuomenei nepradėjus arčiau bendradarbiauti, tų ryšių praktikoj vis tiek nebus. Tas ir verčia, šalia kitų, rupintis bendros tarptautinės kalbos reikalais.

Šis viršui paduotas straipsnys tarptautinės k a l b o s klausimu tilpo "Vienybės" 51-me n-y. Jame siuloma Pabaltijai priimt anglų arba Esperanto kalbą, kuria galima but susikalbėt lietuviui su latviu, estu, finu, airiu, anglu ar amerikiečiu. Tačiau nekalbant apie Esperanto kalbą, kitos geresnės ir lengvesnės pavaduotojos Pabaltijai apart rusų kalbos, nėra. Ją pusė Pabaltijos gyventojų supranta ir gali susikalbėt.

Vienok tokis manymas nėra įvykdomas — joki tautinė kalba ar tai ji butų anglų, rusų, vokiečių ar francuzų, negalės įsigyt tarptautinės pasaulio kalbos vietą.... Tačiau kaip Esperanto, kuri yra naujoviniu pasaulio išradimu del tarptautinio susikalbėjimo, ne pro šalį butų Pabaltijui pabandyt įvest į savo mokyklas. Taip darant Pabaltijui, gal kiltų sumanymas padaryt tarptautinę Esperanto kalbą pasauline kalba ,t. y. kad kiekviena valstybė šalia savosios tautinės kalbos įvest tarptautinę Esperanto kalbą. Ir tą syk laike kelių gentkarčių vietoj patrijotizmo gal užviešpatautų tarptautinė kalbų lygybė ir brolybė.

! ŠVIESKIMES !

REIKALINGI TUOJAU

AMERIKOS LIETUVIUI
pavienių numerių
PARDAVINĖTOJAI

Jei pats negali,

gauk mums kokią krautuvę, kuri galėtų tai padaryt. Mes prisiųsime laikraščio numerių sulig reikalavimo.

Amerikos Lietuvio pavienių numerių pardavinėtojai gauna 50 nuošimtį.

Amerikos Lietuvio prenumerata Suv. Valstijose — $1.50; Lietuvoje — $2. Kas užrašys ir prisiųs mums vieną naują skaitytoją, tas gaus dolerio vertės knygų DOVANAI pasirenkant iš musų katalogo. Kreipkitės —

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St., Worcester, Mass.

Šis Vyras Padaro Tikrus Deimantus

Profesorius Rapolas McKee, chemikos inžinierystės skyriaus galva Columbijos universitete, rodo kaip jojo mašina padaro tikrus deimantus. Už penkis dolerius galima gaut vieno karato tikrą deimantą. Deimantai yra daromi per įkaitinima geležį turintį karbono, titnagio ir fosforo dideliame karštyje, per milžinišką spaudimą ir lėtą atšaldymą.

Namas ir L.A.B.-vė

ATSAKYMAS BEŠALIUI

Gerai žinomas "A. L." korespondentas, kuris kiekvieną veik kartą maino savo slapyvardį, šiuom kart pasislėpęs po pseudonimu "Bešalis." Jis "Amer. Lietuvy" balandžio 23 dienos laidoje aprašo, kaip yra apleistas, apdraskytas, ir purvinas ,Lietuvos Atstatymo Bendrovės" namas, ir kokius neša nuostolius B-vės dalininkams, delto, kad keletą metų namas stovi taip apleistas.

Už tą visą nemalonumą yra kaltinami lietuviai veikėjai, tarpe veikėjų esamos klesės, senieji ir naujieji veikėjai. Štai ką jis sako:

"Kad įvertinti B-vės veikėjų darbus reikėtų užeiti į B-vės raštinę, kur ir be ekspertų pagelbos kiekvienas supras kame dalykas. Nuo laiko Pennsylvanijos Banko išsikraustymo niekas nebuvo daryta: Namas tebėra ant išrandavojimo. Kame priežastis, kad niekas nenori randavoti? Nesunku įspėti. Prie sąžinigo reikalų vedėjo butų buvę galima loftais išrandavoti. Pats namo apleidimas liudija kaip uoliai vedėjas dirba."

Niekam nėra paslaptis į ką tie visi primetimai — išvedžiojimai yra taikomi, nors pavardės neminima. Bet kodel p. "Bešalis" tokis nedrąsus, kad bijosi mano pavardę visuomenei pasakyti, ir bijosi pasirašyti savo vardą? Juk tik taip galima visuomenę įtikinti, kad kas rašoma, tai žino ką rašo.

Bet rašytojas, kurs slepiasi už kokio norint slapyvardžio, apie viešuosius gyvenimo reikalus, tai žinok, kad arba jis nežino ką jis rašo, arba sužiniai kam nors nori kailį išpert, išbiauriot žmogų visuomenės akyse, ir susiėmęs kumštyje sau juoktis, kuomet visuomenė tą žmogų pagaliaus iš visų kampų pradeda spardyt.

Dabartiniu L.A.B-vės reikalų vedėju aš esu žemiau pasirašęs, ir suvis nesivaržau prieš visuomenę, o ypatingai prieš tuos žmones, kurie sudėjo kapitalą, ir kurie išrinko mane B-vės reikalų vedėju. Taigi dabar pasakysiu kaip yra su S.L.B-vės namu, apie kurį taip labai susirupino p. "Bešalis" nors pats B-vės dalininku niekuomet nebuvo ir rodos neprivalėtų jam svetimi reikalai taip jau rupėti. Štai kokia namo istorija:

L. A. B-vės direktoriatas visą namą išrandavojo Pennsylvania Exchange Bankui, ir pasirašė kontraktą 21 metams vasario 1 dieną, 1925 metais. Bendrovė turi "Lease" priešais Banką. "Lease" pasibaigs 1946 metuose. Vadinasi B-vė negali išrandavot tą namą niekam kitam. kol 'lease' nepasibaigs. P. "Bešalis" privalėtų žinot, kur atsidure tie žmonės, kurie vieną ir tą patį daiktą parduoda dviem žmonėms. B-vės reikalų vedėjas, ir direktoriai šitą gyvenimo taisyklę gerai žino, ir nemano jokio šmugelio daryti; "raketieriai" tik panašiais darbais gali užsiimti. Kitą vertus Amerikoje nėra tokių mulkių, kurie randavotų namą jau kam kitam išrandavotą. Čia juk ne Lietuva? Lietuvoje tik yra galimybė du ir tris kartus tą pačią nuosavybę parduot ir išsineždint į užrubežį!? Čia nuosavybės yra įregistruojamos, taip lyginai ir sudarytos ilgesniems terminams sutartys ir L.A.B.-vės "Lease" su P. E. Banku yra įregistruotas, taip, kad Bendrovė be susitaikymo su Banku niekam išrandavoti negali, nes Bankas yra namo savininkas dar per 14 metų.

Tad jei namas apleistas, purvinas ir durys apiplėšytos, tai ką bendro turi su tuomi B-vės reikalų vedėjas? Ar šito negalėtų paaiškint p. "Bešalis"?

Kad Tamstai nepatinka, ir nemalonu žiurėti į apdraskytą namą, prašau susinešti su Penn. Exchange Banku ir paliept, kad namą geriau prižiurėtų, ar išrandavotų. Aš bandžiau duoti jiems tą patarimą, tai Banko viršininkas man atsakė, kad aš kišuosi į ne savo reikalus. Tamsta pabandyk, gal Tamstos jis paklausys.

Bet p. "Bešaliui" suvis neapeina nė žmonių įdėti pinigai: nė tas, ar namas apiplėšytas, ar tuščias ar išrandavotas, jam apeina tas, kad mane pastatyti visuomenės akyse netikusiu reikalų vedėju, visuomenės išnaudotoju. Vienok aš p. "Bešaliui" apart gero — blogo nieko nesu padaręs,

A. B. Strimaitis,
L.A.B. Sekr. ir Reik. Vedėjas

ATSIŠAUKIMAS

Į visus Veisėjų, Kapčiamiesčio, ir Leipalingio apielinkės lietuvius: Dabartiniu laiku gavau laiška nuo Veisėjų šaulių burio, kuris žinodamas, kad aš čia gyvenu Chicagoje, kur randasi daug musų krašto lietuvių prašo pagelbėti jiems įsisteigti savo knygynėlį.

Šis burys, Lietuvai atgimstant ir žengiant kruvinais laisvės keliais, yra labai daug pagelbėjęs ir prilygsta prie garsaus Perlojaus šaulių burio. Ypač 1922m. ir 1923 metais, kada po Kapciamiesčiu, Varviškės kaime susiburė banditų gauja ir ėjo plėšti ir žudyti šią-pus demarkacijos linijos nekaltus Lietuvos gyventojus, ne kas kitas tik šis burys pastodavo jiems, tiems banditams kraugerams kelią, ir daug apsaugojo nekaltų gyvybių ir musų brolių giminių tėvų turto.

Aš žinau, kad tų banditų kruvinus, ir šio šaulių burio pasišventimus nepaprastą drasą žinojo visa Lietuva, tikiuosi, kad ir jus Amerikiečiai girdėjote iš savo giminių bei namiškių per laiškus, bet jeigu kas norėtų plačiau išgirsti tai aš galėčiau progai pasitaikius plačiau paaiškinti.

Dabar-gi virš paminėtų apielinkių gera-širdžius lietuvius kviečiu į talką, padėti musų krašto ginėjams broliams bei pažįstamiems įsisteigti kulturinį židinį, nors menką knygynėlį, kur galėtų šventadieniais susirinkę po kariškų praktikų pamankštinę savo kuno dalis duot maisto arba darbo protui. Aš žinau vien tik North Sides apielinkėje apie 15 musų krašto šeimynų, o kitose kolonijose bei miestuose yra ne mažiau, ir mes visi susitarę galėtumem netik jiems pagelbėti bet įsteigti knygynėlį už ką jie mums butų amžinai dėkingi, o kuriam pasitaikant proga aplankyti savo gimtą kraštą jie mus labai maloniai priimtų, ir meilingai vaišytų.

Todel, kas skaitysite šį mano atsišaukimą ir tam darbui pritarsite prašau pranešti man šiuo adresu V. Rekus 1850 Wabansia ave., Chicago, Ill. taipgi telefonu Armitage 5870 arba gyvu žodžiu.

Beto galite susirašyti tiesiai su burio valdyba šiu adresu Veisėjų šaulių burio valdybai, Veisėjai.

Dar kartą primenu, kad šis burys gynė musų giminių ir pažįstamų gyvybę ir turtą, tai mes nepamirškime jiems kuomi nors atsilyginti, jog jie dabar neprašo aukų, nes žino, kad gal neužilgo mums bus reikalingos aukos, bet mes galim juos paremti kitu kuo. Prisiusti atliekamų knygų, užprenumeruoti lietuvišką laikraštį arba kitką.

L. S. S. IX. Rinktines (4) Veisėjų burio vardu, buvęs valdybos pirmininkas.

V. Rekus

Lietuvos Spauda Lenkų ir Rusų Laikotarpy

Rašo Mokytojas J. Vencius

Lietuvių tauta buvo lėta ir toleringa. Nors lietuviai senovėje buvo stabmeldžiai, bet jie kitų tikėjimų nepersekiojo. Vilniuje buvo jau Gedimino laikais bažnyčios stačiatikių ir katalikų. Buvo labai Lietuva laiminga šalis, koliai neturėjo bičiulystės su lenkais. Bet kada Jagėla vedė lenkų karalaitę Jadvygą, tai nuo tada ir prasidėjo Lietuvos nelaimės. Nors lenkai lietuvius vadino broliška tauta, bet tikrenybėje to nebuvo iki šių dienų. Dar man pradedant mokytis lenkų mokykloje lenkai kalbėdavo, kad lietuvių kalba yra pagoniška — chlopų kalba. O lenkų kalba esanti ponų kalba. Tai, kad užlopyt lietuvių kalbą mokyklose, tai kuogreičiausia buvo draudžiama, nors žodis ištart lietuviškai. Kas ištardavo lietuvišką žodį, tai tam kabindavo ant kaklo lentą, arba uždėdavo popierinę kepurę; kaip ant kepurės, taip ir ant lentos, buvo nupieštas asilas, apačioje su parašu "osiol." Lietuvos žmones lenkai kitaip ir nevadino kaip: poganin, chlop, cham, šnekantis gyvulys, chamiškas kaklas, 10 metų neregistruotas pas Dievą pagonis ir da kitaip. Tai kaip įbiaurindavo lietuvių kalbą vaikams, tai jie pasimokinę kiek laiko ir tapdavo lenkais. Delto ir nenuostabu, kad Lietuvos kilčiai tapo lenkais.

Prie Jagėlos 1387 m. lenkai krikštijo Lietuvą, bet nė vieno lietuvio kunigo nebuvo. Lietuvos kunigaikščiai sakydavo savo tautiečiams pamokslus. Po krikštui lenkai nesteigė Vilniuje del lietuvių mokyklų, kad ir buvo Vilniuje mokyklos, tai jos buvo lenkiškos. Vilniuje neva buvo lietuviška akademija (universitetas) nuo 1559 m. iki 1834 m., bet toje akademijoje niekas negirdėjo lietuviško žodžio. Lenkai po Liublino unijos 1569 m., uždėjo ant Lietuvos gyventojų baudžiavą, kuri tęsėsi iki 1861—1864 metų — iki rusų caro Aleksandro II paliuosavimo nuo baudžiavos manifesto. Lenkai delto taip slopino per šimtmečius lietuvius, kad jie taptų lenkais. Lenkai daugiausia lenkino lietuvius per bažnyčias ir savo dvarus, kur buvo lenkinimo lizdas. Didžiausias sulenkinimo lizdas buvo mokyklose. Bet mokyklų da per lenkmetį visoje Suvalkijoje buvo tik 18; o Suvalkuose ant visos Suvalkų rėdybos buvo viena gimnazija ir Marijampolėje buvo progimnazija, tai ir per savo mokyklas lenkai mažai ką galėjo padaryt. Tik tiek buvo gera iš lenkų pusės, kad ir jie lenkino, bet ir nedraudė spausdint lietuviškų knygų, nors ir lenkiškomis raidėmis. Atsirasdavo Lietuvoje tautiečių, kurie šį tą parašę lietuviškai duodavo atspausdint. Daugiausia lietuviškos knygos iki lenkmečio buvo spausdinamos dvasiško turinio Vilniuje lenko Zavadskio spaustuvėje. Lietuvius su lenkais vienijo katalikų tikėjimas ir vienoda abėcėlė, o kiti lenkų dalykai reikėjo mest per langą.

(Bus daugiau)

PANAUDOKIME GEGUŽĖS MĖNESĮ GAVIMUI NAUJŲ SKAITYTOJŲ

VĖLIAU "AMERIKOS LIETUVIO" PRENUMERATA PABRANGS

Brangųs musų skaitytojai ir rėmėjai!

"Amerikos Lietuvio" leidėjai kreipiasi į jus prašydami prisidėt prie "Amerikos Lietuvio" gegužinės vajaus gavimui naujų skaitytojų, o ypatingai užrašant jį savo giminėms bei pažystamiems Lietuvoj. Per šį Gegužės mėnesį "Amerikos Lietuvio" prenumeratą paliekame po senovei; po gegužės mėnesio prenumerata už laikrašti pakils. Tą mes darysim ne iš savo noro, o iš prievartos, nes pašta pakėlė laikraščių užrubežin persiuntimo kainas — pirmiau mokėjom 1c už kiekvieną numerį, o dabar jau mokam 1½c. Ypatingai dabar, kuomet "Amerikos Lietuvis" padidintas ir jo prenumeratos kaina daug žemesnė negu kitų laikraščių, prašytumem savo gerb. skaitytojų per šį gegužės menesį pasidarbuot užrašant nors po vieną naują "Amerikos Lietuviui" skaitytoją. O tie, kurie negalėtų gaut mums naujų skaitytojų, prašome pasinaujint savo už šiuos ar kitus metus. Tokis musų skaitytojų pasidarbavimas bus didžiausia parama palaikymui lietuviškos spaudos šiame sunkiame nedarbo momente musų išeivijos tarpe.

Sekančiame "Amerikos Lietuvio" numery bus paskelbta dovanos, tiems, kurie kiek nors pasidarbuos del gavimo naujų mums skaitytojų.

"AMERIKOS LIETUVIO" LEIDĖJAI

6-os Naujos Komedijos ir Doros Sargas

Paskutiniu laiku Amerikos Lietuvis išleido keturius naujus veikalukus ir Doros Sargą, kuriuos tuojau patartina draugijoms išsigyt ir suvaidint.

1)-Po Apgarsinimui —
Vieno veiksmo komedija, 28 pusl. Lošia 4 vyrai ir 3 moterys. Kaina 30c.

2)-Atsiliepė Širdelė —
Vieno veiksmo dramatiškas vaizdelis, 31 pusl. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

3)-Grybų Mišinys —
Vaikų Teatrui. Lošia maži berniukai ir mergaitės. Abu vekalukai vienoj knygelėj. Kaina 25c.

4)-Jonas Burbulas —
Vieno veiksmo komedija. 31 pusl. Lošia 3 moterys ir vyras. Kaina 25c., ir

5)-Doros Sargas —
3-jų aktų drama, veikalas iš baudžiavos laikų. 90 pusl. Lošia 6 vyrai ir 4 moterys. Kaina 50c.

6)—Bijunėlis-Komedija
ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

7)—Sušaldyta Dėdienė,
Vieno akto farsas—komedija. Ši komedija pilna juokų ir gyvumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30 centų.

Imant visas knygeles sykiu — pasiųsime už $1.50. Kreipkitės šiuo adresu:

Amerikos Lietuvis,
14 Vernon St. Worcester, Mass.

PRAMONĖS REIKALU

Amerikos Liet. Ekonominis Centras Pataria Ieškoti Biznio Bei Darbo Lietuvoje

Dabartinį A. L. Ek. Centrl sudaro: Dr. Pr. Puskunigis, J. P. Varkala, adv. R. J. Urevich, C. J. Woshner, Dr. J. Buchness, A. S. Trečiokas, P. Molis, P. Muliolis ir Waterbury, Conn. Vaizbos Buto delegatas.

Amerikoje gyvenančių lietuvių yra skaitoma arti 1,000,000. Lietuviai Suv. Valstijose (U. S. A.) sudaro gan stiprią ekonominę pajėgą, tik budami dar palyginamai mažai organizuoti patys savo jėgos nemato, nejaučia. Tą faktą pabrėžė 1930 metais įvykusi New Yorke pirmoji Amerikos Lietuvių ekonominė konferencija. Tada tai ir kilo svarbi mintis: **visiems ateiviams iš Lietuvos spiesti savo ekonomines pajėgas Amerikoje vienan daiktan, nes vienybėje galybė.** Lietuvių Vaizbos Butai arba Chambers pirmieji pasirupino tą vienybės obalsį kunyti: susitverė Vaizbos Butų Sąjunga, kuriai vadovauja A. L. Ekonominis Centras. Šis Ek. Centras yra jau nuveikęs šiek darbo; savo darbų apyskaitą Centras patieks visuomenei, kai susirinks Antroji Amerikos Lietuvių Konferencija, kuri numatoma 1933 metais Čikagoje.

Šiuogi tarpu Ek. Centras ragina visus lietuvius biznierius, profesionalus bei įvairių amatų darbininkus jungtis į vietose esančius Vaizbos Butus, svarstyti vietos reikalus ir bendromis pastangomis stengtis juos spręsti, svarstyti vietos reikalus ir ti. Vaizbos Butai veikia savo štato rybose ir kur jų nėra, — reikia veikėjams pasirupinti juos įsteigti. Vaizbos Butų tikslai siekia ekonominės gerovės plačiu mastu. Todėl tie vaizbininkų veikėjai, kurie yra apsiėmę tam tikrose vietose vadovauti, o nieko neveikia, — sunkiai nusikalsta prieš visuomenę. Tegu vaizbininkų tarpe nebuna šabatuojančių užmigeliu! Visuomenės interesai reikalauja darbo, o darbas reikalauja talkininkų; tat gi ieškokime jų savo tarpe; ieškokime ir rasime.

Amer. Liet. Ekonominis Centras, norėdamas patarnauti Amerikos lietuvių visuomenei šiuo ekonominio krizio metu, siulo pagalvoti apie Lietuvos, musų senosios tėvynės, mums siulomas biznio progas. Žemiau telpa kiekvienam įdomus straipsnis: "Laisvos biznio progos Lietuvoje". Tą straipsnį, Ek. Centrui prašant, paruošė Lietuvos ekonomistai ir todėl kiekvienam verta pasiskaityti; jei kas panorėtu praktiškesnių žinių, tegu nesivaržydamas kreipiasi tiesiog į "Amerikiečiams Biurą" (Laisvės alėja 62, Kaunas, Lietuva).

Sugeroves linkėjimais,
Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras

LAISVOS BIZNIO PROGOS LIETUVOJE

ĮSIKURIMO LIETUVOJE GALIMYBĖS

Dabar aiškėja, kad siaučiantis visame pasauly ekonominis krizis palietė Lietuvą palyginti siauresne plotme. Sąryšy su tuo kriziu ir jo pasėkomis Lietuvoje atsirado tiktai kaikurių finansinių sunkumų. Lietuvoje veikiantieji bankai parodė ypatingo gajumo, garbingai atlaikė pasaulinio krizio pašauktąjį sąjudį bei kaikurį kaikurios visuomenės dalies nerimastavimą. Lietuvos bankai rimtai atlikdami savo ekonominį uždavinį nepakeitė nei savo operacijų pobudį, nei savo darbo sritį susiaurino. Tiktai pasaulinėje finansų rinkoje susidariusi ne visai tikra padėtis paskatino Lietuvoje veikiančius bankus jų kredito politikoje buti dar atsargesniais. Tiesą pasakius, atsargumo jiems niekuomet netrukdavo, — tasai jų atsargumas išgelbėjo juos nuo stambesnių sukrėtimų tuo metų, kai kaimyninėse valstybėse sprogo bankiniai milžinai. Atsargioji Lietuvos Bankų kredito politika turi tiktai tą ne visai malonią pasėką, kad dabar Lietuvos kredito rinkoje vėlei juntoma kapitalo, laisvo kapitalo, stoka. Šį reiškinį dar paskatino pajusti viena ypatinga aplinkybė, atsiradusi taippat siaučiančio krizio pasėkoje.

Dabar Lietuvoje yra itin aktualus tautinės pramonės palaikymo obalsis. Besirupinant sumažinti importą Lietuvoje stengiamasi pagaminti visą, kas tik galima joje gaminti. Daugeliui importuojamų prekių gerokai pakelta muitas, kad tos prekės iš užsienio importuoti jau mažą beapsimoka. Susidarė aplinkybės, kuriomis itin svarbu kurti ir plėsti savo tautinę pramonę. O šis darbas pareikalavo naujų kreditų, kuriuos patenkinti dabar Lietuvoje ne visuomet galima del atitinkamų kapitalų stokos.

Atrodo, ši susidariusi padėtis pati per save siulosi Amerikiečiams, kad jie nepraleistų progos ją išnaudoti. Tuo tarpu kai dabar ne vienas Amerikos Lietuvis yra priverstas gyventi iš savo dideliu vargu sutaupyto kapitalo, jį pravalgydamas ir nežinodamas, koks rytojus jo laukia, jisai Lietuvoje galėtų savo kapitalą įdėti į biznį ir turėti patikrintą ramų rytojaus gyvenimą.

Informacijų biuras amerikiečių reikalams

Lietuva dar visai netolimoje praeity turėjo kartais nemaža nemalonumų tais atvėjais, kai atvažiavę į Lietuvą kaikurie amerikiečiai, neištirę vietos sąlygų ir biznio galimybę, neatsargiai pradėdavo kartais kokį biznį ir turėdavo iš to nuostolių. Dar didesnių nemalonumų budavo, kai atvykęs Lietuvon kurs amerikietis, nepažindama vietos sąlygų ir žmonių patenka į kokių nors aferistų rankas. Nėra pasauly tokios valstybės, kurioje nebutų didesnio ar mažesnio nesąžiningų žmonių procento. Nenuostabu, kad jų pasitaikydavo kartais ir Lietuvoje, kurie sugebėdavo prisiplakti prie geriausių norų kupinų amerikiečių, įtraukti į juos į abejotinos rušies biznį ir iščiulpti iš jų kapitalą.

Tikslu apsaugoti amerikiečius nuo šitokios rušies nemalonumų ir su jais surištų nuostolių, Lietuvoje įsteigtas pernai metais gegužio mėnesį specialus informacijų, bet ir visokių patarimų įvairiais ukio klausimais, ypač gi rupinasi jisai padėti amerikiečiams Lietuvoje įsikurti.

Per pereitus devynius mėnesius į tą biurą įvairiais reikalais kreipės apie 300 amerikiečių, kurių paklausimai buvo tinkamai patenkinti. Iki šiol neteko girdėti, kad koks amerikietis butų nusiskundęs nusivylęs šio biuro patarimais. Todel visiems amerikiečiams, galvojantiems apie įsikurimą Lietuvoje, įtikinamai patartina del visokių biznių pirmoj eilėj pasiteirauti šiame biure. O mes šiuo tarpu norime pažymėti tiktai bendrais bruožais keletą biznio sričių, į kurias tebėra plačiai atviros durys ir amerikiečių kapitalui, ir jų iniciatyvai bei darbo jėgoms.

Ukių pirkimas Klaipėdos krašte

Del įvairių, dažniausiai visiškai ne ukiškų sumetimų daugelis Klaipėdos krašto žemės savininkų, stambesni bei smulkesni dvarininkai, labai pigiai parduoda savo ukius su visu gyvu ir negyvu inventoriumi. Paprastai šitie ukiai yra visiškai neblogai pastatyti, — jie turi puikias trobas, veislinius gyvulius, geras mašinas, ne kartą net darnuotus laukus. Perki tokį ukį ir ateini į gatavą gyvenimą, tarytum jau senai čia butum ukininkavęs. Tiesa, ukininkavimas dabartiniais laikais nėra visiškai lengvas biznis, bet juk dabartinis krizis negi visą amžių tęsis. Jau dabar kaikurie ekonomistai tikina, kad jai prasidėjo krizio pabaiga. Kadangi dabar sunkus laikai, tai čia ukiai ir galima pirkti labai pigiai. Reikia atminti, kad Klaipėdos kraštas nėra jau toks didelis, ir atskirų ukių nėra jame neaprėžtas skaičius. Praslinkus dvejiems trejiems metams tokių parduodamų ukių gali jame visiškai nebelikti, —bus praleista reta gražaus įsikurimo proga.

Pagaliau, reikia pabrežti, kad perkantiems Klaipėdos krašte žemės ukį žemės Bankas telkia didelės pagalbos, duodamas įpotekinį paskolą už visai nedideliui procentus. Esant šitokiomis sąlygomis Klaipėdos krašte galima visiškai lengvai pirkti ukį tetu rint apie 50% to ukio vertes. Tiksliau butų pasakyti to ukio parduodamos kainos, nes ji paprastai yra žemesnė už tikrą ukio vertę. Tiktai, žinoma, norį Klaipėdos krašte pirkti ukio, pirmoj eilėj turi apie tai pasiteirauti aukščiau minėtame informacijų biure ar Žemės Banko Klaipėdos skyriuje.

Draudimo biznis

Draudimo biznio srity iki šiol tebėra beveik visiškai laisvos pozicijos. Kelios veikiančios Lietuvoje draudimo bendrovės tiek siaurai teišplėtojo savo biznį, kad darbui šioj srity palieka dar plačiausias laukas.

Lietuvoje kiek plačiau yra prigyjęs — ir tai dar toli nepakankamai — trobesių draudimas nuo ugnies. Kitos gi draudimo rušys, Amerikoje ir Europoje tokios populiarios, Lietuvoje tebėra dar visiškai nearprupintos. Pavyzdžiui: 1.) gyvybės ir sveikatos draudimas; 2.) draudimas nuo nelaimingų atsitikimų; 3.) transporto draudimas; 4.) gyvulių draudimas; 5.) mašinų draudimas, ir t.t. Šioje srity amerikiečiai plačiai galėtų pritaikinti ir savo kapitalą, ir energiją ir patirimą patį reikalą propoganduojant. **(Daugiau bus)**

—o—

Iš Juozo Naruševičiaus Raštų

Kaž-koks mandagus vyrukas susitikęs gatvėje Garicką sveikina jį jausmingai ir vadina savo mylimu draugu.

—Mano gerasai pone, aš visiškai neturėjau progos tamstą pažinti ir nepažįstu

—Eh! tačiau ne vieną kartą sykiu lošdavom!

— Neatsimenu; kokią rolę tamsta turėjai?

—Jog tai aš "Hamlete" giedu už gaidį.

AMERIKONIŠKA VALGYKLA

Viename Amerikos miestelyj, pakeleivingas ponas barė tarną:

—Juodas šelmi, ką tu čia dirbi po velnių! Jau du kartu mane budini, pranešant, kad pusryčiai gatavi! Aš nuduodu, buk negirdžiu, nes dar man norisi miego, o šis drobulę iš po manęs ištraukia.

—Mylimas pone, negaliu kitaip pasielgti — atsako negras —ji turi tarnauti dabar kaipo rankšluostis pusryčiams!

AMURAS — MEILĖS DIEVAITIS

Tula ponia, labai graži, nors viena akimi nematanti, buvo draugystėje su puikiu savo sunėliu, irgi viena akimi nematančiu.

—Gražus kudiki — atsiliepė kaž-kas iš pašalinių asmenų — atiduok akį savo motinai: jinai bus Venera, o tu Amura — meilės dievaičiu.

RAŠYTOJAS PAS UKININKĄ

Turtingas ukininkas vieną pasikvietė pietum garsų rašytoją La Fortainejų, pasitikint, kad žmogus ,kurio pasakomis visas pasaulis gėrisi, sugebėsiąs svietiškai svečius nubolavinti.

La Fontaine valgė, gėrė, tylėjo ir anksti atsisveikino su visais aiškindamasis tuomi, kad turįs keliauti į akademiją.

—Bet tai dar gana anksti, — pastebėjo paniuręs šeimininkas.

—Žinau, žinau — atsakė rašytojas — taigi aš ilgiausią kelią pasirinkšiu .

ANEKDOTAS

—Klausyk — sako vienas pasakorius kitam —aš tau papasakosiu gražų anekdotą.

—Palauk — skubiai jį kitas pertraukia — aš tau dar gražesnį papasakosiu .

ANGLAI KELIONĖJE

Du anglu susitiko Boulogne. Abu grįžo iš Italijos į savo tėvynę ir nors jų nieks neperstatė, tačiau jiedu susipažino uoste, kur turėjo sėst į tą patį garlaivį.

—Grįžtu iš Italijos — tarė pirmasai — o tamsta?

—O, yes — atsakė kitas — ir aš taip-pat.

—Ar tamsta budamas Ryme atlankei švento Petro bažnyčią?

—O, yes, 29 d. birželio mėn. 1 val. 57 min. Tatai pas mane užrašyta.

—Ar tamsta stovėjai toj ypatingoj vietoj?

—Kokioj vietoj?

—Švento Petro bažnyčioj yra vienas punktas, kur stovint matosi tiktai viena kolumna vietoj čielos eilės kolumnų. Nepaprastai originalis reginys.

Kitas džentlemen'as ligi pat ausų paraudo, lyg kad kokią piktadarybę butų papildęs. Kokį laiką vaikščiojo šen ir ten užsimąstęs; staiga pašoko nuo vietos ir garsiai sušuko į tarną: — James, keliauk užsakyt pašto arklius. Grįžtam į Rymą. Turiu pamatyti šv. Petro bažnyčioje tą ypatingą vietą, iš kurios nieko nesimato .

VIEŠBUTY

Lordas Hamiltonas, didžiai originalis asmuo, pasigėręs viešbuty, užmušė jam patarnaujantį vaiką nieko apie tai nežinant.

—Pons lorde, ką-gi padarei,— šaukia persigandęs viešbučio savininkas — užmušei patarnaujantį vaiką!

—Na, tai įrašyk jį į sąskaitą —atsakė lordas.

IŠ JAUNAVEDŽIŲ KELIONĖS

Tulas anglas atliekąs po jungtuvių kelionę su jauna žmona francuze, kuri sėdėjo diližano (tam tikros rušies vežimo) gilumoj, tuo laik kaip jam pačiam teko vieta ant pryšakinės sėdynės, pirmoj artimiausioj stotyj savo draugės paklausė:

—Ak! Ar ten tamstai gerai?

—Labai gerai, mano bičiuli.

—Ar sėdynė minkšta?

—Ah! taip mano brangus.

—Ar nejauti jokio krėtimo?

—Visai ne.

—O traukinio oro ten nėsama?

—Nei kiek.

—O! tai gerai, labai gerai... taigi prašau tamstą, atleisk man savo vietą, nes aš čia taip patogiai nesijaučiu.

MALDA

Tulas žmogus buvo papartęs savo poterius šiais žodžiais baigti:

—Didis ir gailestingas Dieve! pagelbėk man mano reikaluose! iš to bus Tau garbė, o man nauda!...

MIEGAS BRANGIAU UŽ VISKĄ

Lordas Hertword'as išsinuomavo sau gražius rumus prie Laffite gatvės. Vieną rytmetį tarnas jį budina, sakydamas, kad kaž-kokie ponai esą norį butą apžiurėti.

—Kaip tai, butą, kurį aš išnuomavau?

—Tikrai, kadangi savininkas nori savo namus parduoti ir tai esą tikri pirkikai.

—Eik ir pasakyk savininkui, kad aš jo namus perku, tegu tiktai man nepertraukia miegą.

KEISTA TABAKINĖ

Lordas B. garsus savo prašmatnybėmis, vieną kartą atvyko į tulą Paryžiaus fabrikantą pareikšdamas, kad nori sau užsisakyti tabakinę, ant kurios butų jo rumai nupiešti. "Tai labai gerai," atsakė fabrikantas, "tiktai prašyčia lordą palikti man rumų fotografiją." "Gerai, bet dar norėčiau, idant ant kiemo butų buda, o priešai ją mano mylimas šuo." "Ir tai gali buti." "Gerai! taip-pat norėčiau, idant tai butų taip sutvarkyta kuomet kas-nors panorės pažvelgti į šunį, idant šis budoj pasislėptų, o kaip nieks nežiuri, idant iš jos išlystų..." Fabrikantas pasižiurėjo į originalą, norėdamas patirti, ar tai ne šposai, tačiau regint jo veide rimtumą, pamanė, kad iš tos fantazijos esą bus galima sau gerai pasipelnyti ir tarė: "Tai ką, pons lorde, dabar sau reikalauji, visai pigiai nepadaroma—tai brangiai kainuosią... "Kiek?" "Tukstantis dolerių." "Tebuna tukstantis dolerių!"

"Už keturių savaičių turėsiu garbės tabakinę jusų malonybei į namus pristatyti." "Gerai, moku už ją!" Po keturių savaičių ateina fabrikantas pas lordą B. "Pons lorde, va tabakinė, kurią jųs užsisakėt." Lordas pažiurėjo į ją... "Taip, tai mano rumai su bonemis, kiemas, buda, bet kur šuo, kur šuo, mano pone?" "Ar jusų malonybė neišreiškėte noro, idant šuo pasislėptų budoj, jeigu kas nori jį pamatyti?...." "Na, taip..." "Ir kad iš jos išlystų, kuomet jį nieks nemato?" "Tatai teisybė". "Taigi kuomet pons lordas norėjot jį pamatyti, šuo kuo greičiausiai į budą pabėgo, prašau tabakinę įsidėt į kišenių, o šuo kaip bematant pasirodysiąs..."' Lordas B. valandėlę patylėjo, o paskiau sušuko: "Gerai tamsta sakai ir įsidėjo tabakinę į kišenių pilnai iš jos patenkintas.

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖJE ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS

Naujų Knygų Katalogas

500—Žinynas, knyga žinių iš mitologijos istorijos etnografijos, geografijos, astronomijos, aritmetikos, medicinos ir kitų mokslų bei jų šakų; rinkinys visokių patarimų apie sveikatą, budus gydymo, vaistus, įvairių nurodymų amatininkams, ukininkams, daržininkams, šeimininkams ir kitiems. Paraše J. Laukis. Puslapių 392. Kaina $2.25

501—Bažnyčios Istorija. Parašė Kun .J. Staugaitis. Antras leidimas peržiurėtas ir praplatintas. Puslapių 178. Kaina 80c

502—Rymas, verstas iš Francužų kalbos. Parašė Romanas. Puslapių Kaina $2.50

503—Vaikų Balius. Parašė Paparonis. Puslapių. Kaina 25c

504—Jurgis Durnelis. Keturių veiksmų komedija. Parašyta pagal Brolio Apysakos. Parašė Zemkalnis. Puslapių 35. Kaina 30c

505—Pileniečiai, Istoriška Tragedija Penkiuose Aktuose, Aštuoniuose Atidengimuose. Parašė V. Nagornoski. Puslapių 155. Kaina 35c

506—Skaitymai, Lietuvių kalbos pamokoms. Penktasis Išleidimas. Sutaisė P. Klimas. Puslapių 294. Kaina $1.25

507—Lietuviškos Pasakos. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis 1, trečia Laida. Puslapių 280. Kaina $1.50

509—Muzikos Teorija, pagrindiniams muzikos, disniams išmokti vadovėlis. Parašė Kun. Teodoras Brazys. Antrasis leidimas. Puslapių 55. Kaina 75c

510—A. P. Čechovo Raštai — tilpsta šios apysakos: Priešai šiltine, Dudelė, Veidrodis, Tardytojas, Neteisėtasis, Egeris, Vargas, Namiė, Vierute, Teisme, Svarbus atsitikimas, Nelaime ir Neramus svečias. Puslapių 181. Kaina $1.00

511—Papuga, Simbolinis vieno veiksmo vaidinys. Parašė L. Andriejevas. Puslapių 16. Kaina 25c

512—Aficierius ir Kareivis. Dialogas. Išleido F. Milašauskis. Puslapių 24. Kaina 10c

513—Motinos Širdis, keturių aktų Drama. Lošime dalyvauja penki vyrai ir keturios moteris. Parasė Kalnų Duktė. Puslapių 48. Kaina .. 35c

514—Avinėlis Nekaltasis. Keturių veiksmų komedija. Lošime dalyvauja keturi vyrai ir penkios moteris. Sulietuvino Aišbė. Puslapių 68. Kaina 40c

515—Salomėja, Herodienės Duktė. Drama Viename Akte. Parašė Oscar Wilde. Puslapių 59. Kaina 25c

516—Kainas — Misterija. Lošime dalyvauja viso keturios moteris ir keturi vyrai. Vertė Dr. V. Kudirka. Puslapių 120. Kaina 50c

517—Akis už Akį, Dantis už Dantį. Juokai viename akte. Perdirbta iš Vokiško. Puslapių 29. Kaina 20c

518—Pasilgę Aušros Vartų. Trijų veiksmų ir prologo. Lošime dalyvauja keturios moteris ir penki vyrai. Parasė Kazys Inčiura. Puslapių 92. Kaina 40c

519—Piršlybos—Komedija dvėjų veiksmų. Lošime dalyvauja penki vyrai ir keturios moteris. Parašyta M. Gogolio. Puslapių 52. Kaina .. 15c

520—Našlaitė ir Miško Kertelė. Scenos vaizdeliai vaikams. Parašė Aida. Puslapių 50. Kaina 40c

521—Eglė—Žalčių Karalienė. Dramatas penkiuose apsireiškimuose. Iš mitologiško senovės lietuvių padavimo. Parašė Aleksandras Fromas. Laida antra. Puslapių 56. Kaina 25c

522—Užsipelnė Diplomą. Drama vienoje veiksmeje iš Lietuvos Dvarponių Gyvenimo. Parašė J. B. ir E. L. Puslapių 20. Kaina 10c

523—Šiaures Karžygiai. Keturių veiksmų Tragedija. Iš Rusų, Lenkų ir Vokiečių vertimų vertė K. Puida. Puslapių 77. Kaina 35c

524—Laumės—&alios rutos atausta tautos pasaka. Švyturio leidinys. Puslapių 127. Kaina 50c

525—Aušros Sunus, keturių veiksmų drama. Lošime dalyvauja keturios moteris ir penki vyrai. Puslapių 147. Kaina 80c

526—Raistas, apysaka, antra laida Lietuviškon kalbon versta iš Angliškos kalbos. Puslapių 353. Kaina $1.25

527—Katriutės Gintarai. Triveiksmis vaizdelis su dainomis ir šokiais. Išvertė M. Grigonis. Puslapių 27. Kaina 15c

528—Migla. Vieno veiksmo komedija. Lošime dalyvauja keturios moteris ir vienas bernas. Vertė A. Matutis. Puslapių 20. Kaina 15c

529—Puikios Istorijos, Kantri Alena, Motyna, Gudri Mergina ir Vaitas, Pasišventimas Kunigo, Juokai ir Vargšo Paskutinis Skatikas. Puslapių 40. Kaina 25c

530—Vaikų Darbymečiui, gimtinės mokslui. Vadovelių taisymas ima daug laiko ir darbo. Ligi Vaikų Darbymečiui visos dalys bus geriau sutvarktos, išeis nemaža laiko, o tuo tarpu gimtinės mokslui skiriamą dalį leidžių tiktai truputį apdailinęs, pagerinęs, nes mokykla be panašaus vadovelio negali išsiversti ir laukti. Parašė J. Murka. Puslapių 319. Kaina $1.25

531—Giedojimų Mokykla. Vadovėlis chorų dirigentams, vargoninkams, giedojimų mokytojams ir mokiniams. Sustatė Kun. Teodoras Brazys. Puslapių 121. Kaina $1.00

532—Dėdės Tomo Trobelė, parašė Harriet Beecher Stowe, dviejų dalių Romanas, kuriame rašytoja nupiešė baisų Amerikos vergų gyvenimą ir tuo prisidėjo prie greitesnio vergijos panaikinimo. Šitas veikalas turėjo nepaprastą pasisekimą, sulaukė labai daug leidimų ir buvo išverstas beveik į visas pasaulio gyvas kalbas. Puslapių 4811. Kaina $2.00

533—Stilistika, vadovėlis lieteraturos teorijai. Parašė M. Gustaitis. Puslapių 250. Kaina $2.00

534—Dainų Literaturos Vadovėlis. Antras naujai paruoštas leidinis. Parašė M. Biržiška. Puslapių 101. Kaina 75c

535—Istorija Septynių Mokintojų. Išleidimas trečias. Puslapių. Kaina 50c

536—Kękštu Simas, Ukiška Apysaka. Parašė Menaitis. Puslapių 26. Kaina 10c

537—Kur musų Išganymas. Iš visur surinkta medega musų programui. Parašė P. Daujotas. Puslapių 118. Kaina 15c

538—Apysakos, Paskutinė Ašara, Geras Žmogau, ar nematei; Kerstas ir Kol Saulė Patekės. Parašė Kazys Puida. Puslapių 237. Kaina .. 75c

539—Katalikų Tikyba sulig Apaštalų Sudėjimo, arba dogmatinės katalikų tikybos išdėstymas tokia eile, kokia stambiausiosios tiesos yra suimtos į Tikiu Dievą Tėvą. Parašė Kun. Pranciškus Bučys. Puslapių 215. Kaina $1.00

540—Mąstomoji Paišyba, tipų Paišybos pagrindu. Parašė O. Seining. Puslapių 57. Kaina $1.00

541—Emigracija. Iš darbininkų gyvenimo paveikslėlis. Parašė J. Šliburis. Puslapių 47. Kaina 20c

542—Ethnologija arba mokslas apie žemės tautas. Sutaisė Šernas. Puslapių 667. Kaina, be apdarų $2.75, su apdarais $4.00

544—Gadynė šlėktos viešpatavimo Lietovoje. Parašė Dr. Jonas Šliupas. Puslapių 552. Kaina $1.50

545—Žodynas, Lietuviškai-Angliškai ir Angliškai-Lietuviškai. Parašė A. Lalis. Puslapių 835. Kaina $15.00

546—Rankvedis Angliškos Kalbos. Sutaisė J. Laukis. Puslapių 310. Kaina $2.50

547—Tikėjimų Istorija, su paveikslais; pilna apžvalgų tikybų visų tautų: Chinų, Japonų, Egiptėnų, Semitiškųjų tautų, vidurinėj Azijoj, Žydų, Turkų, Indusų, Persų, Grekų, Rymionų, Slavų, Lietuvių, Germanų ir Keltų. Vertė iš rusų kalbos J. Laukis. Puslapių 1086. Kaina $7.50

548—Šventųjų Gyvenimai. Ištisų Metų. Dalis pirma. Antras papildytas leidimas: sausio, vasario, kovo, balandžio mėnesio, Puslapių 302. Antra dalis, papildytas leidimas: gegužės, birželio, liepos, rugpiučio mėn., puslapių 304. Trečia dalis, antras papildytas leidimas: rugsėjo, spalių, lapkričio ir gruodžio menuo. Puslapių 327. Praelatus A. Dambrauskas. Kaina $3.00

549—Musų Naujoji Literatura ir Poezija (1904-1923). Tomas I 400 puslapių. Dalis pirma — Dailioji Literatura. Tomas II 768 puslapių. Dalis antra — specialioji Literatura. Parašė A. Jakštas. Kaina $6.00

550—Iš Gyvenimo Vėlių bei Velnių. Surinko Dr. J. Rasimavičius. Puslapių 386. Kaina $2.50

551—Lietuviškos Pasakos, Įvairios. Surinko Dr. J. Basanavičius. Dalis pirma. Puslapių 280. Kaina $2.00

552—Granatų Pavėsyje. Įvairios pasakos yra šitos knygos. Išvertė Kazys Puida. Puslapių 159. Kaina 40c

553—Istorija Abelna. Dalis pirma. Puslapių 497. Surašė D-ras A. Bacevičius. Kaina $1.50

554—Vainikai, Naujesniosios poezijos Antologija. Yra Biografija visų didžių raštininkų. Parašė K. Binkis. Puslapių 230. Kaina .. $1.50

555—Iš po Budelio Kalavijo Apysaka ir Kajimas Apysaka. Vertė lietuviškon kalbon V. Stagoras. Pusalpių 256. Kaina $1.00

558—Duonelaičio Raštai. Mokykloms parinko paaiškino. Pirmoji dalis, ištraukos ir priedai; Antroji dalis: Duonelaičio gyvenimas, raštai ir kalbos paaiškinimai. Puslapių 1117. Kaina $1.00

556—Dievo Žaigždė. Istoriška iš Kristaus laikų apysaka pagal Vallac'o veikalo "Ben-Hur". Puslapių 210. Vertė lietuviškai Karolius Vairas. Kaina $1.00

557—Septyni Senojo Pasaulio Stebuklai. Vertė K. S. Karpavičius. Puslapių 184. Kaina $1.00

559—Pasakėlės. Labai gražios, ypatingai vaikučiams. Parašė Pr. Mašiotas. Puslapių 55. Kaina 35c

560—Musų Senovė. Žurnalas Lietuvos Istorijos medžiagai rinkti. Parašė Red. Juozas Tumas. Pusalpių 515. Kaina 50c

561—Kas daryti kad Sveiki Butume ir Ilgai gyventume. Vertė iš lenkų kalbos D-ras A. Vileišis. Puslapių 42. Kaina 25c

562—Lietuvos Istorija, vadovėlis pradedamosioms mokykloms. Su paveikslėliais ir žemelapiu. Parašė Prano. Puslapių 92. Kaina 50c

Amerikos Lietuvio Knygynas,
14 Vernon Street, — Worcester, Mass.

Vietos žinios

Kurie Nedirbs Negaus Pašalpos Iš Miesto

Worcesterio miesto Labdarybės Skyrius šią savaitę ypatingai suėmė tuos, kurie išsisuko iš darbo paskirto jiems kaipo atlyginimą už suteiktą pašalpą. A. E. Burbank, kurs prižiuro šį reikalą, pranešė, kad vyrai kurie atsisakė dirbt ir kurie nuolatos išsisukinėdavo iš paskirtų darbų, negaus daugiau pašalpos. Ypač šią savaitę bus specialiai saugojama, gi kurie vyrai neateis į tam tikras paskirtas vietas dirbt, bus nutraukti nuo pašalpos. Tris dienas į savaitę, antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais, vyrai kurie yra miesto šelpiami, tarp 600 ir 800 bedarbių turi ateit į Bernaičių kliubą kur jiems buna paskirta įvairus darbai. Labdarybės skyrius iš bedarbių tarpo rado apie 16 vyrų kurie mokėjo klerko darbą dirbt ir šie užėmė aštuonių merginų vietas prižiurėt ar vyrai kurie gauna pašalpą iš miesto atlieka paskirtus darbus.

Vietos miesto Labdarybės skyrius išleidžia apie $5,500 į dieną bedarbių ir vargšų sušelpimo darbe. Iš $792,050.35 paskirtos sumos pašalpos darbui beliko tiktai $30,000 ir tiek neužteks nė per šį mėnesį. Majoras rupinasi gaut daugiau pinigų šiam tikslui.

Vieni Išvyko Lietuvon, Kiti Rengiasi

Pijušas Vosylius iš Clinton, Mass. išvyko Lietuvon jau balandžio m. antrą dieną laivu "Kungsholm". Jisai išvyko visai apsigyvent į Pariausių kaimą, Pilviškių valsčiuje, Vilkaviškio apskrities, Lietuvoje.

Antanas Daujotas, iš Worcesterio, išvyko balandžio 23 čią dieną, laivu Frederick VIII. Jisai teipgi išvyko apsigyvent į Trišk ių miestelį, Šiaulių apskrities, Lietuvoje. Vėliau pas jį nuvažuos jo žmona.

Juozas Svirskas, gerai žinomas veikėjas, partraukia savo sesers bernaitį Joną Molį, kurs gimė Jungtinėse Valstybėse, bet dabar gyvena Lenkijoje. Jaunuolis atvyks už kelių mėnesių laivu "Statendam".

Jau dešimts lietuvių iš Worcesterio miesto ir apielinkės, teippat iš Providence, R. I. užsiregistravo vykt su Amerikos Lietuvių Vaizbos Butų, laikraščio "Amerikos Lietuvio" ir laikraščio "Draugo" ekskursija, kuri išplauks laivu "Frederik VIII" gegužės 28-tą dieną. Vienok kasdien "Amerikos Lietuvio" agentura gauna naujų pasažierių, tai tikimasi, kad bus galima išsiust didelį skaitlių lietuvių. Visi bus asmeniškai palydėti iš namų į New Yorką iki laivo. Taigi, tie kurie dar manote vykt Lietuvon pasiskubinkite, nes nesuspėsit pamatyt gražiausį laiką savo gimtynėje.

Lietuvaitės Sutuoktuvės

Marijona Metrikaitė susituokė su Tamu Lyons, antradienį, 8:30 valandą ryto, Šv. Kazimiero bažnyčioje. Jaunosios tėvai yra Juozas ir Katarina Metrikai, gi jaunojo tėvai Mykolas ir Brigida Lyons. Prie jaunųjų, mainant žiedus, buvo Beatrice ir Tamas Metrikai, jaunosios sesuo ir brolis. Po iškilmių bažnyčioje, giminės ir draugai susirinko pas jaunosios tėvus ir pasilinksmnio. Jaunieji tą pačią dieną išvyko kelionėn ir sugryzę apsigyvens nr. 3 Aetna gatvės. Naujai porelei linkime laimingo gyvenimo.

Juozas Kazlauskas Staiga Mirė

Juozas Kazlauskas, 30 metų, nuo 16-tos Fox gatvės, kurs mirė pirmadienį, jį bevežant į miesto ligoninę, bus palaidotas penktadienio ryte, 9-tą valandą. Policija buvo suėmę Kazlauską, prie kampo Millbury ir Lafayette gatvių. Jį policininkai suėmė kaipo girtą ir uždarė jį apie pietus, vėliau po pirmos valandos po-pietų policija rado jį gulintį ant žemės. Jį vežė tada į ligoninę, bet jis mirė ambulanse nuo širdies ligos.

Jisai palieka savo tėvus Joną ir Marijona Matusevičiutę Kazlauskus; du broliu Joną ir Jurgį Kazlauskus; ir tris seseris Oną Čuplienę, Anielę ir Marijoną Kazlauskiutes.

Po gedulingų pamaldų Šv. Kazimiero bažnyčioje, jis bus palaidotas Notre Dame kapinėse.

Bronius Vistaris Palaidotas

Bronius Vistaris, kurs mirė penktadienį, Rutland senatorijoje, po ilgos ligos, buvo palaidotas pirmadienio ryte. Jis buvo pašarvotas pas savo dėdę, Vincą Grigą, 24 Bradley gatvės. Jisai paliekа ,apart savo dėdės, du broliu Jona ir Juozą Vistarius ir seserį Oną Vistariutę. Penktadienio ryte, Šv. Kazimiero bažnyčioje įvyko gedulingos pamaldos ir po to buvo nulydėtas į Notre Dame kapines. Karstą nešė J. Žuromskis, J. Grigas, J. Vaitkevičius, P. Brasiškis, E. Miller ir V. Budenas.

Inspektoriai Davė Pasargą Automobilistams

Pradedant pirmadienį, gegužės 4-tą dieną, apie dvidešimts inspektorių saugos visus automobilius ar turi žalią popierą prilipytą kaipo ženklą, kad automobilis yra tinkamas but ant kelio. Pagal valstijos teises, automobilio veržtuvai, šviesos ir apsaugos įtaisymai turi but peržiurėti ir užtvirtinti 15 dienų po užregistravimo karo. Šįmet automobiliai, kurie buvo užregistruoti pradžioje metų turėjo progą iki gegužės 1 mos dienos pereit per peržiurėjimą. Kurie neišpildė tų taisyklų turės pasiaiškint registracijos ofise. Registracija neperžiurėtų automobilių bus liglaikinai suspenduota iki nebus peržiurėti, gi vairuotojams tokių automobilių bus atimtas leidimas. Per pirmasias dvi dieni 182 tokių automobilių buvo nužiurėta, bet kada inspektoriai priduos pilną raportą pabaigoje savaitės, bus rasta daug daugiau. Savininkų ar vairuotojų vardai bus pasiusti į Bostoną ir jie iš ten gaus laišką kada pribut į registracijos raštinę pasiaiškint.

Svečiai Worcestery

Kazimieras G. Lukšys, kurs važinėja per visas lietuvių kolonijas rodydamas paveikslus iš Lietuvos, atsilankė į Worcesterį, trečiadienio vakare. Lietuvių Piliečių Kliubo svetainėje, 8-tą valandą tą patį vakarą rodė įdomius paveikslus iš Lietuvos. Susirinko gana daug lietuvių pasižiurėt judomujų paveikslų. Kaikurie nusipirko paveikslų iš savo gimtinio krašto arba įvairių gintarinių daiktų. K. G. Lukšys buvo atsilankęs į "A. L." redakciją ketvirtadienio ryte ir paliko atviručių, vaizdų iš visų Lietuvos kraštų; teipgi ir gražių gintarinių daigtų.

Liudvikas Končis atsilankė į Worcesterį trečiadienį, užejo į "Amerikos Lietuvio" redakciją ir paliko medaus iš "Linksmų Bičių" ukės.

Automobilis Užgavo Lietuvę

Kristina Meškinienė nuo 9-to Lawrence gatvės, buvo automobilio sužeista ant Cambridge gatvės. S. Glazier, nuo 50 Arlingto gatvės vairiavo automobilį. Glazier pasakė policijai, kad moteris ėjo skersai kelią pro einančio automobilio ir tiesiog prieš jį. Jis mėgino greit sustot, bet kiek nors užgavo ją. Jis ją nuvežė į miesto ligoninę.

Worcesterio Lietuvių Draugijų Parengimai

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Worcesterio Amerikos Lietuvių Vaizbos Buto susirinkimas įvyks gegužės 12-tą dieną, ketvirtadienį, Lietuvių Piliečių Kliubo svetainėje, 8-tą valandą vakare. Visi Vaizbos Buto nariai privalo ateit į susirinkimą, nes yra svarbių reikalų aptart. Kurie ateis gaus knygą Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro Leidinį nr. 2. Kviečia visus.

Vaizbos Buto Valdyba

KORTAVIMO IR "WHIST" VAKARĖLIS

Lietuvos Vyčių 116-tos kuopos darbšti ir smarkųs nariai rengia kortavimo arba "Whist Party" vakarėlį, gegužės mėnesio 12-tą dieną, ketvirtadienio vakare, Aušros Vartų parapijos bažnytinėje svetainėje ant Highfield kelio. Vakaras prasidės 8-tą valandą vakare. Už pigią įžangos kainą bus galima kuo linksmiausį laiką apturėt. Gabiausi ir laimingiausi lošėjai gaus dideles dovanas. Visi gaus skanių užkandžių. Panašųs vakarai nėra dažnai rengiami, tai nė vienas worcesterietis neturėtų praleist tokią progą, bet ateit kuo skaitlingiausiai.

Komitetas

EKSTRA

Kątik atvežė Naujų Columbia ir Victor Kompanijų rekordų, taipgi atgabeno kątik iš Lietuvos atvežtų lietuviškų saldainių. Kreipkitės: Amerikos Lietuvio, Knygynas, 14 Vernon gatvės,

NAUDOTI PIANAI
Nuo $25. ir Aukščiau

PLAYER PIANAI
Už Žemą Kainą $195

VIKTROLOS
NUO $10. IR AUKŠČIAU

RADIO
UŽ NUPIGINTAS KAINAS

LENGVUS IŠMOKĖJIMAI
Kreipkitės šiuo adresu:

M. Steinert and Sons
308 MAIN GATVĖS,
Worcester, Mass.

Mačionio Pranešimas

SAVO SENIEMS DRAUGAMS TEIPPAT IR NAUJIEMS

Pranešu savo seniem ir naujiem kostiumieriam, kad aš kiek laiko atgal pardaviau savo barbernę, kurioj aš dariau patarnavimą per 12 metų. Išvažiavau į Lietuvą aplankyt tėviškės. Teippat pargryžęs dirbau puikiausioje barbernėje visame Worcestery. O dabar vėl sugryžau ant Millbury gatvės ir atidariau pirmos klesos barbernę. Mes duodame puikų patarnavimą švelnaus skutimo ir plaukų kirpimo vyram, merginom ir vaikam už numažintą kainą. Teippat turiu parvežęs vokiškų labai gerų britvų. Kas norės pasipirkt malonėkit ateit, nes kaina pigi. Prašom atsi lankyt pas mane.

M. Mačionis
44B MILLBURY GATVĖS
WORCESTER, MASS.

BITĖS — BITĖS

Parduodu 20 avilių bičių. Visos stiprios ir jaunos ir jauna karalienė — bičių motina. Gali viena avilį ar visus pirkt. Kaina už avilį su bitėmis $10; pristatymas veltui. Kreipkitės:

KONČIAUS BITYNAS
57 Battery St.
NORTH ABINGTON, MASS.

A. Žiugžda

Lietuvis Meistras ir Maliorius

Statom garadžius. Taisom stogus. Pristatom namam pijažus ir patys planus padarom. Maliavojam namus išlauko ir vidaus pusės. Pleisteriuojam lubas. Įdedam grindis, duris, langus, ir abelnai iš senų namų padarom naujus ir kiek vienam už prieinamą kainą. Kreipkitės:

98 Ward Street
Worcester, Mass.

MARGUMYNŲ VAKARAS MOTINŲ DIENOJE

Moterų Sąjungos 5-tą kuopa rengia margumynų vakarą, Motinos Dienoje, sekmadienį, gegužės 8-tą dieną. Vakaras prasidės tuojaus po mišparų, Šv. Kazimiero bažnytinėje svetainėje, Waverly gatvės. Programas susidės iš dainų, dialogų ir prakalbų. Žymiausi apielinkės dainininkai yra užkviesti imt dalyvumą programe X kaip: Petras Vyčas, Aušros Vartų parapijos vargonininkas, Juozas Žemaitis, Šv. Kazimiero parapijos vargonininkas ir Juozas Ginkus; teipgi yra užkviestos Ona Kropkaitienė, panelė Adelina Giraitė, M. Dielionienė, Bronė Sidabriutė ir Julė Rogliutė Magdalena Dielionienė su panele Adelina Giraite padainuos Moterų Sąjungas hymną. Bus ir įdomių, juokų pilnų dialogų kuriuos išpildys: Ona Našukaičiutė su panele Asakevičiute; Genovaitė Vaitekuniutė su Leokadija Liutkiute; Vincas Kereišis su Jonu Bačinsku. Čia paminėta tik keleta dalių iš viso programo, nes bus dar daugiau visokių margumynų. Šio vakaro kalbėtojai bus kun. Augustinas Petraitis, Šv. Kazimiero parapijos klebonas, kun. Jonas Bakanas, jo pagelbminkas ir adv. Antanas J. Milleris. Iš viršminėto programo matyt, kad šis vakaras bus turiningas, įdomus ir gražus. Tai tinkamiausias budas paminėt Motinos Dieną, todel visi ateikite.

Ona Liutkienė, pirm.

Vienintėlė Lietuviška Vaistinė Worcestery

Kur lietuviai gali gaut visokias gyduoles — palaikymui geros sveikatos — žolių ir šaknų vaistams; kitų visokių vaistų ir Patarimų lietuvių kalboje.

IŠPILDOME VISUS GYDYTOJŲ RECEPTUS
Jei reikia atvažiuojam paimt ir nuvežam į namus.
TELEFONAS DIAL 3-9901

COMMUNITY DRUG STORE
RECEPTAMS VAISTINĖ
JUOZAS SOOTKOOS, Registruotas Vaistininkas
360 Millbury Gatvės Worcester, Mass.

PER 15 METŲ
Žymiausias Darbo Žmonių Dentistas

Didžiausia Darbininkams Dantų Taisymo Praktika Worcesteryje. Virš 40,000 pacientų.

Daktaras Frederick Brown
418 MAIN GAT.
arti Pleasant ir Main g.
Virš Waldorf valgyklos

DANTŲ IŠTRAUKIMAS
Be Skausmo.... $1.00
PREMIER
Dantų Setas... $19.50
Sudaužytų Pleitų Sutaisymas
Dantų Valymas—$1.00

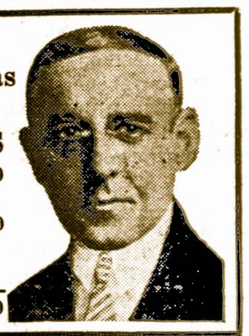

Peter Bros.
OLD COMPANY'S LEHIGH
ANGLYS ir KOKSAI
APVALAINIAI ANGLYS — MEDINIAI ANGLYS — MALKOS
Aliejus Kuriu ir Šildymui
Anglių Kainos Žemos
Pasirašykite Kontraktus Koksams Dabar.
161 Washington St. — Tel. 3-7247

MES
"Graboriai ir Balzamuotojai"
Prie Darbo Visada
Dieną ir Naktį
WAITEKUNAS J. IR WAITE N. C. KOMPANIJA
122 Gold St. Worcester

PAIEŠKOJIMAI

Norėčiau susipažinti su augusia mergina ar našle tikslu apsivedimo. Aš esu senas našlys, dorai ir blaiviai užsilaikantis. Esu geras šiaučius, turiu naujausios mados mašinas ir padarau gerą pragyvenimą. Kurios norėtų švaraus šeimyninio gyvenimo meldžiu atsilankyt ar parašyt.

Senas Našlys, 52 Greenwood gatvės, Worcester, Mass.

Šuniukas Teris Prapuolė Antrą Kartą

Rudas mokytas šuniukas Teris, nuo 46 Aetna gatvės, antro aukšto, buvo prapuolęs vasario 20-tą dieną pirmą syk ir atsirado kovo 4-tą dieną. Vienas (žinomas) žmogus buvo atėjęs pas savininkė ir sakė atsiras ir atsirado, o paskui sakė, kad antru kartu prapuls ir prapuolė. Balandžio 8-tą dieną prapuolė antrą kartą ir iki šiai dienai visur yra ieškomas. Tas žinomas žmogus perdavė šuniuką kam nors pirmą kartą, tai šios ypatos arba tie kurie dabar laiko turi greitu laiku atiduot, nes kitaip turės papult atsakomybėn. Šuniukas yra užregistruotas, tiktai dar nebuvo spėta uždėt vardą ir numerį ant skurinio kalnieriaus. Šuniukas pusę metų amžiaus, daugiausia šviesiai rudas, tik turi baltos spalvos pr kaklą, galvoj, priešakio, kulniukų ir uodegos. Turi apsisaugot Worcesterio žmonės nuo gerų draugų, nes bedarbės laikuose visokių vagysčių atsitinka.

Taigi, jei kas žinotų kur toks šuniukas randasi, arba gal kas jį pasisavino, tai duokit žinią. Kas jį sugražintų, gaus gerų radybų. Kreipkitės: GRAŽIULIAI, 46 Aetna gatvės, Worcester, Mass.

Nebus Daugiau UŽKIETĖJIMO
DUJŲ SKILVYJE, ŠIRDIES PIKTUMO
Greitą Pagelbą Naudojant
Pepsinic Seltzer
Rašyk
PEPSINIC SELTZER CO.
Worcester, Mass.
GAUSI SAMPELĮ DYKAI

Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS
390 Main St. Room 931-932
Worcester, Mass.
Tel. 5-3865 Res. 2-8784

Dr. C. Zekus
LIETUVIS DENTISTAS
4 Lafayette St., Worcestery
Šalia Dr. Puskunigio

Namų Daktaras —

Vienintėlė lietuvių kalboje daktariška knyga su receptais, parašyta Dr. A. Karaliaus. Rasite didelę daugybę receptų ir pamokinimų kaip susirgus išsigydyt be daktaro. Nusipirkę tą knygą už $2.00, jųs sutaupysite keletą šimtų dolerių.

Svarbi knyga moterims. Aprašymai, kaip išsigydyt nuo visokiausių moteriškų ligų. Rasite apie 200 receptų. Nusinešus tą knygą į bile vieną "drugštorę", gausite vaistų. Ypatingai moterys, ras sau daug sveikatos "Namų Daktaro" knygoje.

Skubėkite su užsakymais. Knyga parsiduoda gerai ir išsibaigus laidai, ji kainuos brangiau. Dabar jos kaina apdaruose $2.00. Reikalaukite

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

NAUJAS RANKINIS GRAFAFONUS

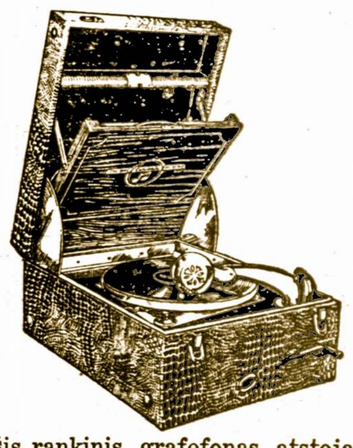

Šis rankinis grafofonas atstoja didelį. Jo balso kombinacija ta pati ką ir mokėtum $100. Mes negiriam ir nemanom girt tokio daikto, kuris pats už save kalba. Viską ką mes galim pasakyt, tai pakviest jus bile dieną ir mes jums pademonstruosim už dyką. Jis yra tinkamas kaip name taip ir pasiimt su savim del bile kurių pramogų, kaipo orkestros pavaduotoją, nes jame telpsta į pustuzinis rekordų. Važiuodami Lietuvon ant vokacijų, jeigu pasiimtumet su savim šį grafafoną, tai tikrai puikiai praleistumet laiką pas savuosius prie Amerikoniškos ir Lietuviškos muzikos. Jų kainos nuo $25 iki 50 dolerių.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Motiejus A. Čivinskas
GERIAUSIS LIETUVIS GRABORIUS

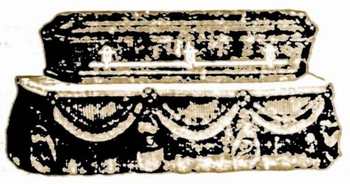

Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą.
Tel. 5-5898

Holland-American Line

2 DIDELIOS EKSKURSIJOS

Į LIETUVĄ

Rengia
Lietuvių Laivakorčių Agentų Sąjunga Amerikoje

Populiariu ir nauju Garlaiviu

STATENDAM

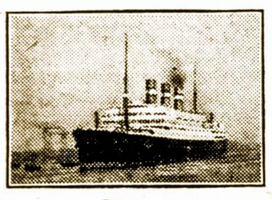

IŠPLAUKIA IŠ NEW YORKO

GEGUŽĖS 21 DIENĄ IR LIEPOS 16 DIENĄ

Sėdant laivan iš vakaro

Į KLAIPĖDĄ (PER ROTTERDAM)

Geras maistas ir patarnavimas, naminė nuotaika

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITĖS Į:

AMBRAZIEJUS, J.
168 Grand St., Brooklyn, N. N.
AMBROZE, V. W.
178 Ferry St., Newark, N. J.
"AMERIKOS LIETUVIS"
14 Vernon St., Worcester, Mass.
BALTUTIS, P. P.
3327 So. Halsted St., Chicago, Ill.
BARTKEVIČIUS, P.
678 N. Main St., Montello, Mass.
"DIRVA"
6820 Superior Ave., Cleveland, O.
MAKAREVIČIUS, K. A.
62 Jackson St., Ansonia, Conn.
MOLIS, P.
1730—24th St., Detroit, Mich.
"NAUJIENOS"
1739 So. Halsted St., Chicago, Ill.
RAUKTYTE, J.
123 Millbury St., Worcester, Mass.
SEKYS, J.
226 Park St., Hartford, Conn.
SIDABRAS, K.
342 W. Broadway, So. Boston, Mass.
STULPINAS, V. M.
3400 So. Emerald Ave., Chicago, Ill.
TREČIOKAS, A. S.
197 Adams St., Newark, N. J.
URBŠAS, J. J.
187 Oak St., Lawrence, Mass.
VARAŠIUS, A.
So. 12th and Oarson Streets, Pittsburgh, Pa.
VASILIAUSKAS, J.
814 Bank St., Waterbury, Conn.
"VIENYBĖ"
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
VELECKIS, A.
502 South Ave., Bridgeport, Conn.
ZOLP, J. J.
4559 S. Paulina St., Chicago, Ill.